Пралетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

8 ГОД ВЫДАНЬНЯ.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц 70 к. ... [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: ... За радок нанпарэлі пасярод тэксту 1 р. — к. За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумант 35 кап. За кожны дадатковы 15 „ Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант 15 „ За кожны дадатковы 5 „ Публікацыі ЗАГС'—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. кантарах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 261 (2153) Пятніца, 18-га лістапада 1927 г.

Па якому шляху ідзе наша вёска.

Апазіцыя на адно з асноўных пытаньняў аб тым «Куды ідзе наша вёска», адказала ў сваёй плятформе наступнымі словамі:

«Вёска за апошнія гады далёка пайшла наперад на шляху капіталістычнага разьвіцьця».

На думку апазіцыі, вёска, на працягу 10-цігадовага існаваньня савецкае ўлады, [illegible] палітыкі камунпартыі, рост кулацтва і г. д. ідзе на таму-ж шляху, што й вёска ў любой капіталістычнай краіне. [illegible]

Ці так гэта? Ці няма якой-небудзь розьніцы між шляхамі, якімі ідзе вёска пры капіталізьме і нашымі савецкімі шляхамі вёскі?

Для параўнаньня савецкае вёскі возьмем, напрыклад, хоць бы вёску дарэвалюцыйную, царскую Расею.

Што сабою ўяўляла царская вёска? У 1903 годзе на кожныя 100 сялянскіх двароў прыпадала: беднякоў—37, сераднякоў—29 і кулакоў—34. Праз 9 гадоў, у 1912 годзе, на 100 сялянскіх двароў у царскай Расеі ўжо было беднякоў—38, сераднякоў—28 і кулакоў—34. Што мы тут бачым? Павялічваецца колькасьць беднякоў і вымываньне сераднякоў.

Што гэта значыць? Гэта значыць, што пры царскім, капіталістычна-абшарніцкім ладзе колькасьць беднякоў павялічвалася за кошт сераднякоў, колькасьць якіх зьмяншалася.

Большая частка сераднякоў у выніку палітыкі капіталізму разаралася, рабілася беднякамі, а невялікая частка сераднякоў, найбольш заможная, ператваралася ў кулакоў. Сераднякі «вымываліся». Так адбывалася ў капіталістычнай і дарэвалюцыйнай расейскай вёсцы пры капіталізьме.

Пагледзім цяпер на нашу савецкую вёску. Ці адбываецца ў нашай вёсцы тое-ж [illegible]? У 1922 годзе (па 35 абсьледаваных губэрнях) на 100 сялянскіх двароў прыпадала: 53 беднякоў, 46 сераднякоў і 1 кулакоў, у 1923 годзе—46 беднякоў, 52 сераднякоў і 2 кулакоў; у 1924 годзе—41,5 беднякоў, 55,5 сераднякоў і 3 кулакоў; у 1925 годзе—37 беднякоў, 59,5 сераднякоў і 3,5 кулакоў. Так-і прыкладна малюнак і ва ўсім СССР.

На Беларускай ССР па выніках абсьледаваньня 10000 сялянскіх гаспадарак выявілася: у 1924 годзе бядняцкіх было—34,9 проц., серадняцкіх—63,1 проц. і кулацкіх—2 проц.; у 1925 годзе—бядняцкіх 28,6 проц., серадняцкіх—69 проц., кулацкіх—2,4 проц.; у 1926 годзе—бядняцкіх—25,8 проц., серадняцкіх—71,7 проц. і кулацкіх—2,5 проц.

Такім чынам, пры савецкай уладзе справа ідзе зусім інакш, чым пры царызьме: зьмяншаецца колькасьць беднякоў, павялічваецца колькасьць сераднякоў і нязначна кулакоў.

[illegible]

АНГЛА-РАСЕЙСКІ ПАРЛЯМАНЦКІ К-Т ВІТАЕ ЎРАД СССР З 10-ЦІГОДЗЬДЗЕМ КАСТРЫЧНІКА.

МАСКВА, 16-XI. У дні 10-це гадзіны Кастрычніцкае рэвалюцыі старшыня СНК СССР Рыкаў атрымаў наступную тэлеграму ад англа-расейскага парляманцкага камітэту. [illegible]

Сэкратар камітэту Коўс.

АДКАЗ Т. РЫКАВА НА ТЭЛЕГРАМУ К-ТУ.

[illegible]

А. І. Рыкаў.

Прывітальная тэлеграма Ленсбэры. Адказ тав. Рыкава.

МАСКВА, 16-XI. Ад Джорджа Ленсбэры атрымана наступная тэлеграма: [illegible]

Джордж Ленсбэры.

[illegible]

А. І. Рыкаў.

Бурнае пасяджэньне ангельскага парляманту.

Абструкцыя рабочае фракцыі.

ЛЁНДАН, 16-XI. [illegible]

Спрэчкі аб крызісе ў вугальнай прамысловасьці.

ЛЁНДАН, 16-XI. [illegible]

Запытаньні да ўраду аб дачыненьнях з СССР.

ЛЁНДАН, 16-11. [illegible]

Тав. Томскі аб унутрыпартыйным становішчы.

З дакладу на ленінградзкай абласной партканфэрэнцыі.

АПОШНЯЮ ПАСТАНОВАЮ ЦК і ЦКК ПАКЛАДЗЕН КАНЕЦ УНУТРЫПАРТЫЙНАМУ ДЭЗАРГАНІЗАТАРСТВУ.

ЛЕНІНГРАД. На абласной партканфэрэнцыі з дакладам ад ЦК УсеКП выступіў тав. Томскі.

Свой даклад Томскі распачаў з характарыстыкі міжнароднага становішча. [illegible] ўзялі напрамак на поўнае падтрыманьне ангельскіх гарнякоў.

Ангельскай буржуазіі ўдалося прыдушыць забастоўку, але ўжо насьпявалі новыя стычкі. У Кітаі нацыянальна-вызваленчы рух наносіць кулямі ўдар імпэрыялізму. Гэты факт зьяўляецца яскравым падцьверджаньнем няўстойлівасьці стабілізацыі капіталізму.

Далей Томскі характарызуе агульны малюнак клясавае барацьбы ў Эўропе. З аднаго боку дэманстрацыя «сталёвага шлему», з другога—**забастоўка вуглякопаў**. Фашысцкія перавароты ў шмат-якіх краёх і побач—**венскае паўстаньне, вялізная дэманстрацыя проці забойства Сако і Ванцэці, посьпех нямецкае кампартыі на апошніх выбарах**. Мацнеюць сі[illegible] цягнуць вайну, а таксама узмацніць нашую абароназдольнасьць.

Пераходзячы да ўнутранае палітыкі, Томскі разьбівае апазіцыйныя выдумкі ў пытаньнях аб кулаку, цэнах, барацьбе з бюракратызмам, матар'яльным становішчы рабочае клясы і г. д.

Канчатак прамовы Томскага прысьвечан унутрыпартыйнаму становішчу. У апазіцыянэраў зазвычай гавараць: пры Ільічы было ня так. Томскі, апісваючы перашкоды, якія стварала апазіцыя ў працы ЦК, падцьвярджае, што пры Леніне сапраўды было ня так. Пры Леніне нельга было выхадзіць на вуліцы, апэляваць да беспартыйных, ня робячы адначасна нічога для партыі. Маючы права спрачацца ў ЦК, ніводзін сябра ЦК ня меў права выступаць на іншых сходах проці лініі [illegible] Апошняя пастанова ЦК ёсьць ліквідацыя ўнутрыпартыйных спрэчак. Што будзе далей, калі новыя меншавікі будуць далей змагацца проці савецкае ўлады—пытае т. Томскі і адказвае: далікатна папросім «прысесьці», бо пры дыктатуры пралетарыяту могуць быць і дзьве і тры партыі, але пры абавязковай умове: адна з іх ля ўлады, а іншыя, якія спрабуюць змагацца—у астрозе (бурныя воплескі).

У канцы дакладу т. Томскі кажа: калі ЦК ідзе да зьезду з 99-цю проц. партыі, дык з адным процантам браку—можна згадзіцца, бо ён у кожным разе ніжэй нормы. Новыя кадры перадавых рабочых, якія ўліваюцца ў партыю, дакажуць, што нашая партыя, як і раней, зьяўляецца камуністычным штандарам для ўсяе рабочае клясы.

Адсутнасьць палітычнай роўнавагі ў Эўропе.

БРЫЯН УТОЙВАЕ САПРАЎДНАСЬЦЬ.

Заява аб франка-югаслаўскім угаворы ў парляманцкай камісіі.

ПАРЫЖ, 16-XI. Брыян зрабіў такую заяву наконт франка-югаслаўскага ўгавору ў парляманцкай камісіі па замежных справах: „Утвораны ўгавор, гэта—дыплёматычная зброя, якая ўваходзіць складаю часткаю ў сыстэму канвэнцый, утвораных у руху Лігі Нацый з мэтаю ўдакладніць шматлікімі прыватнымі згодамі агульныя абавязацельствы, якімі абавязвае кожную краіну статут Лігі Нацый. Як і іншыя канвэнцыі гэтага гатунку, франка-югаслаўскі ўгавор адчынен для іншых краёў, якія пажадалі-б яго падпісаць. Перамовы наконт гэтага з Італіяй ўжо распачаты".

Далей Брыян заявіў, што ратыфікацыя гэтага ўгавору парлямантам і яму не здаецца абавязковаю.

Пасьля гэтага Брыян адказваў на розныя запытаньні сяброў камісіі. Наконт становішча Танжэру Брыян адказаў, што перамовы з Італіяй па гэтым пытаньні адбываюцца далей у прыяцельскім напрамку і даюць магчымасьць спадзявацца на здавальняючыя вынікі. Наконт падарожжа нямецкага канцлера Маркса і міністра замежных спраў Штрэзэмана ў Вену Брыян заявіў, што гэтае падарожжа ён лічыць зусім нармальным, няздольным выклікаць небясьпеку ў Францыі.

Адзінае аўстра-нямецкае законадаўства.

ВЕНА, 16-XI. Аўстрыйскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: „Двухдзённая нарада дэлегацый аўстра-нямецкае камісіі, якая падрыхтоўвае рэформу крымінальнага законадаўніцтва, скончылася. На апошнім пасяджэньні абмяркоўваліся пераважна настановы агульнага характару.

У пачатку пасяджэньня старшыні абедзьвюх дэлегацый адзначылі, што абодвы краі жадаюць скласьці адзіны для Нямеччыны і Аўстрыі крымінальны закон, пакідаючы ў баку ўсе партыйна-палітычныя моманты".

Францыя ўзбройвае Югаславію.

БЭРЛІН, 14-XI. Абмяркоўваючы франка-югаслаўскі ўгавор, „Фосішэ Цэйтунг" піша: „Водлуг вестак з добра асьведамленых крыніц, Югаславія абавязалася ў магчыма кароткі тэрмін скончыць свае падрыхтаваньні да надыходзячага ваеннага канфлікту з Італіяй. Францыя дала Югаславіі амаль неабмежаваны крэдыт на ўзброеньне. Пазіцыя Англіі ў адносінах да ўгавору ў вышэйшай меры стрыманая».

Змаганьне румынскага ўраду з апазіцыяй.

ВЕНА, 16-XI. З Бухарэсту паведамляюць, што неадкладна пасьля апраўданьня Манулеску румынскі ўрад агаласіў паведамленьне, у якім гаворыцца: «Апраўданьне Манулеску ня зробіць уплыву на пастанову ўраду прыцягнуць да адказнасьці ўсіх вінаватых у спробе парушыць грамадзкі лад і дзяржаўную безапаснасьць».

Газэты нацыянальнае сялянскае партыі называюць апраўданьне Манулеску правалам Братыяну. Урад, як відаць, цьвёрда пастанавіў, як і раней, прыдушаць усякія спробы апазіцыі, і забараніў дэлегацкую канфэрэнцыю сялянскае партыі, назначаную на 20 лістапада ў Бухарэсьце.

КАНФЛІКТ У ФРАНЦУСКАЙ ГОРНАПРАМЫСЛОВАСЬЦІ.

СТАЧКА Ў ВУГОЛЬНЫМ РАЙЁНЕ КРЭЗ.—МАГЧЫМА ЎСЕАГУЛЬНАЯ СТАЧКА ГАРНЯКОЎ.

ПАРЫЖ, 15-XI. Орган французскае камуністычнае партыі „Юманітэ" паведамляе, што пастанова горнарабочых Аявадэй адказаць забастоўкаю на скарачэньне заработку і павялічэньне працоўнага дню ўхвалена з уздымам ва ўсіх вугальных раёнах Францыі. „Манэўр камітэту вугляпрамыслоўцаў, разьлічаны, наб у пачатку разьбіць гарнякоў больш дробных вугольных раёнаў, а затым распачаць наступ на буйныя вугольныя цэнтры, будзе паралізаваны",—піша газэта.

Горнарабочыя вугальнага раёну Крэз будуць змагацца з прадпрыёмцамі забастоўкаю. Іншыя вугольныя раёны гатовы іх падтрымаць і выступіць на першы покліч унітарнага саюзу гарнякоў.

10-ты М-Ц БАРАЦЬБЫ ПЭНСІЛЬВАНСКІХ ГАРНЯКОЎ.

Урадавы тэрор проці бастуючых.

НЬЮ-ЁРК, 16-XI. У Шпіцбурзе адбылася дэлегацкая канфэрэнцыя амэрыканскае фэдэрацыі працы для абмеркаваньня сучаснага становішча ў раёнах забастоўкі на прадпрыёмствах па здобычы бітумінознага вугалю (у штатах Пэнсільванія, Охайё і Заходняя Балівія). Забастоўка ў гэтых раёнах распачалася 1-га красавіка і цягнецца да гэтага часу.

Канфэрэнцыя ўхваліла зьвярнуцца да ўсіх грамадзкіх колаў з заклікам даць грашовую дапамогу бастуючым, а таксама абрала 2 камісіі; адна з іх павінна паведаміць прэзыдэнта Куліджа, а другая губарнатара Пэнсільваніі Фішара і заявіць ім пратэст проці тэрору, які ўжываецца ў дачыненьні да бастуючых.

Кастрычнікавыя ўрачыстасьці ў Канадзе.

НЬЮ-ЁРК, 16-11. Газэта «Уоркер», якая выдаецца ў Торонто, паведамляе, што за апошнія дні ў галоўных гарадох Канады адбываліся кастрычнікавыя ўрачыстасьці, арганізаваныя канадзкай камуністычнай партыяй.

Кастрычнікавы прызыў у нямецкую кампартыю

БЭРЛІН, 13-XI. Надасланы першыя паведамленьні пра вынікі вярбовачнае кампаніі, якая праводзіцца нямецкай кампартыяй у зьвязку з 10-цігодзьдзем Кастрычнікавае рэвалюцыі. Водлуг няпоўных вестак, па 18-ці акругах Нямеччыны **ўступіла ў камуністычную партыю 4.368 чал.**

АХВЯРЫ КІТАЙСКАЕ КОНТР-РЭВАЛЮЦЫІ.

МАСКВА. Водлуг вестак МОПР'у. З сакавіка да верасьня ў 19-ці правінцыях Кітаю забіта больш 29 тысяч чалавек, паранена звыш 31 тысячы, зьняволена ў астрозе 32 тысячы.

Апрача таго, карнай экспэдыцыяй Фынь-Юй-сяна перабіта звыш 30 тысяч сялян.

РАБОЧЫЯ КАНТОНУ Ў 10-ТЫ КАСТРЫЧНІК.

ШАНХАЙ, 16-XI. Кантонскі саюз друкароў абвясьціў 7-га лістапада сьвяточным днём у зьвязку з 10-ю гадавінаю Кастрычнікавае рэвалюцыі. Кітайскія газэты ў гэты дзень ня вышлі. Саюз друкароў склікаў масавы мітынг, які быў, аднак, разагнаны паліцыяй.

Далейшыя прыдзіркі да савецкіх грамадзян.

ПЕКІН, 16-XI. Паліцыя не спыняе затрымліваць на вакзалах прыбываючых у Пекін савецкіх грамадзян. Учора паліцыяй былі затрыманы студэнт факультэту ўсходніх моў т. Ярыкаў і тры артысты, што прыехалі ў Пекін з Цянь-Цьзіну. Артысты былі хутка вызвалены, а студэнт т. Ярыкаў быў затрыманы ў паліцэйскім вучастку і вызвален у канцы дню, дзякуючы хадайніцтву савецкага консульства.

Лёкаут 110.000 нямецкіх тытуншчыкаў.

БЭРЛІН, 16-XI. Лёкаут на цыгарных фабрыках праведзен па ўсёй Нямеччыне і ахапіў 110 тысяч рабочых на 1350-ці прадпрыёмствах.

ДА ВЕДАМА ЎСІХ АРГАНІЗАЦЫЙ УсеКП.

МАСКВА, 17-XI. 15-ты зьезд УсеКП(б) назначан на 1-га сьнежня 1927 г.

ПАРАДАК ДНЯ ЗЬЕЗДУ:

1) Справаздача ЦК (палітычная арганізацыйная); 2) справаздача Цэнтральнай Рэвізійнай Камісіі; 3) справаздача ЦКК РСІ; 4) справаздача дэлегацыі ЎсеКП(б) ў ВККІ; 5) дырэктывы па складаньню 5-цігадовага пляну народнае гаспадаркі; 6) аб працы ў вёсцы; 7) выбары цэнтральных устаноў партыі.

Норма прадстаўніцтва: адзін дэлегат з пастаноўчым голасам на тысячу заўпраўдных членаў партыі і адзін дэлегат з дарадчым голасам на дзьве тысячы кандыдатаў у члены партыі.

Звыш памянёнай колькасьці дарадчыя галасы дастаўлены ня будуць.

Сэкратар ЦК В. МОЛАТАЎ.

Усе сэкцыі Камінтэрну салідарны з ЦК УсеКП(б).

„Ротэ Фанэ" аб выключэньні Зіноўева і Троцкага.

БЭРЛІН, 16-XI. «Ротэ Фанэ» піша наконт выключэньня Троцкага і Зіноўева так: «Інтарэсам рэвалюцыі дрэнна-б адпавядала, каб з апазіцыяй зрабілі інакш пасьля ўсіх яе дзеяньняў у працягу апошніх месяцаў. Калі цяпер Троцкі і Зіноўеў паспрабуюць нават заснаваць новую партыю, дык рабочыя за імі ня пойдуць. Пазбаўленыя вялікага значэньня, якое дасцца прыналежнасьцю да рэвалюцыйнае партыі і працаю для яе, Троцкі і Зіноўеў апыняцца хутка яшчэ больш адмежаванымі, чымся зараз. Калі-ж яны будуць праводзіць далей барацьбу проці законаў пралетарскае дыктатуры і савецкае дзяржавы, дык савецкая дзяржава ўжыве належныя абарончыя захады, як зрабіла гэта партыя.

Нямецкая камуністычная партыя, як і іншыя сэкцыі Камінтэрну, будзе энэргічна растлумачваць рабочай клясе патрэбу ўжытага ў адносінах да апазіцыі захаду і працаваць над арганізацыяй мас на шляху, падкрэсьленым бальшавізмам.

Аўстрыйская кампартыя ўхваляе пастанову ЦК УсеКП(б).

ВЕНА, 16-XI. Орган аўстрыйскае камуністычнае партыі «Ротэ Фанэ» наконт выключэньня Троцкага і Зіноўева зазначае, што ЎсеКП(б) на працягу 4-х год цярпела расколыніцкую працу апазіцыі.

«Троцкі і Зіноўеў,—піша газэта,—сьвядома працавалі над стварэньнем другое партыі і тым самым абярнуліся ў ворагаў дыктатуры рабочае клясы і ў прадстаўнікоў інтарэсаў контр-рэвалюцыйных сіл унутры і па-за СССР. Аўстрыйскія камуністы ўжо даўно маглі адзначыць падабенства трацкісцкіх довадаў з тэорыямі аўстрыйскае сацыял-дэмакратыі: яны могуць з гэтае прычыны добра ацаніць пастанову ЦК УсеКП. Справа ідзе аб тым, каб пад кіраўніцтвам ленінскага Камінтэрну, пры поўным давер'і да ленінскага ЦК УсеКП(б) абараняць адзінства Камінтэрну, моцнасьць СССР, ленінізм і перамогу сусьветнае пралетарскае рэвалюцыі проці кожнага, хто пасягае на іх».

Водгукі ў „Рудэ Права".

ПРАГА, 16-XI. Зьмяшчаючы тэлеграму ТАСС аб пастанове ЦКК і ЦК УсеКП(б) наконт антыпартыйных выступленьняў лідэраў апазіцыі, газэта чэхаславацкае камуністычнае партыі «Рудэ Права» піша: «Дзеяньні Троцкага і Зіноўева нагэтулькі антыпартыйныя, што лідэры апазіцыі ня могуць больш заставацца ў партыі».

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1-й гадзіне ўночы).

ЗІНОЎЕЎ І МУРАЛАЎ ВЫЗВАЛЕНЫ АД АБАВЯЗКАЎ ЧЛЕНАЎ ПРЭЗЫДЫУМУ ДЗЯРЖПЛЯНУ РСФСР.

МАСКВА, 17-XI. Савет Народных Камісараў РСФСР ухваліў: вызваліць Зіноўева і Муралава ад абавязкаў членаў прэзыдыуму Дзяржпляну РСФСР.

* * *

Савет Народных Камісараў СССР ухваліў вызваліць В. М. Сьмірнова ад абавязкаў члена калегіі Цэнтральнага Статыстычнай Управы СССР.

УГАВОР МІЖ ПОЛЬШЧАЙ І СССР АБ ЗВАРОЦЕ ПОЛЬШЧЫ КУЛЬТУРНЫХ КАШТОЎНАСЬЦЯЎ.

ВАРШАВА, 17-XI. Учора падпісаны ўгавор між Польшчай і СССР аб звароце Польшчы эвакуіраваных культурных каштоўнасьцяў.

ЗЛУЧАНЫЯ ШТАТЫ ПРЫМУЦЬ УДЗЕЛ У КАНФЭРЭНЦЫІ ПА РАЗБРОЕНЬНІ.

БЭРЛІН, 17-XI. Пасланьнік Злучаных Штатаў у Швэйцарыі Вільсон паведаміў сэкратарыят Лігі Нацый, што ён будзе прадстаўляць Злучаныя Штаты на маючай адбыцца сэсіі падрыхтоўчае камісіі к канфэрэнцыі па разброеньні.

МАТЧ АЛЁХІН-КАПАБЛАНКА.

БУЭНОС-АЙРЭС, 17-XI. 30-ая партыя матчу Алёхін-Капабланка адкладзена пасьля 40 хадоў.

Новыя настроі.

(Ад уласнага карэспандэнта).

Зусім нечакана ў Францыі пазеяў новы палітычны вецер. Ці даўно прэса Пуанкарэ рвала і мятала проці саветаў і вымагала з імі разрыву. Цяпер яна зусім спакойная. Больш таго, яна цяпер пачынае прымаць нейкі падслугацкі тон. Вось, напрыклад, што гаворыцца ў толькі што вышаўшым нумары часопісі «Ля Рэвью Мондіаль»:

«— Да гэтае пары папракалі саветы за тое, што яны нам нічога не прапануюць. Цяпер іх папракаюць за тое, што яны нам нешта прапануюць. Бо ўрэшце трэба абмеркаваць прапанову і тады, быць можа, знойдуцца пункты для пагоджаньня».

Далей аўтар артыкулу спыняецца на неабходнасьці, чаго-б ні каштавала, атрымаць савецкія заказы, бо толькі ў іх ратунак. Францыя ахоплена цяжкім гандлёва-прамысловым крызісам, савецкія заказы яго зьліквідуюць. Свой артыкул ён заканчвае наступнымі радочкамі:

«— Ужо дзесяць гадоў, як кіруюць саветы. Наведаўшыя СССР падарожнікі пацьвярджаюць нам, сярод шматлікіх крытык, што рэжым трывалы, не зважаючы на эканамічныя цяжкасьці. Выезд непажаданага нам пасланьніка не павінен служыць прычынай для разрыву з вялікай краінай, дзейнасьць якой неабходна для роўнавагі Эўропы, а палітычная ўстойлівасьць—для міру ўсяго сьвету».

Другая часопісь вядомая „Рэвью дэ Монд", якая ішла на чале ўсіх прыхільнікаў разрыву, цяпер таксама сьцьвярджае, што

«— Мы, так сказаць, зьменшылі вострасьць у дачыненьнях між Масквою і Парыжам».

Калі гэты сказ і выходзіць у перакладзе няпісьменны, то зьмест яго тым больш значны, што ў ім адбіваецца настрой усяго правага друку наогул. Нават люты «Фігаро», які зьмяшчаў у эміграцкай прэсе свае нахабныя артыкулы, і той прысьмірэў.

Павеяла новымі настроямі і сярод французскіх радыкалаў. Да гэтае пары партыі левага картэля прасьледвалі ўсё левае і падпявалі ўраду нацыянальнага яднаньня не за страх, а за сумленьне. Цяпер і ў іх ня тое. Зьезд, які толькі што скончыў сваю працу, пастанавіў неадкладна вярнуцца да палітыкі картэля і на выбарах у палату 1928 году выступаць супольна з сацыялістамі. Як да гэтага аднясуцца самі сацыялісты, пакуль яшчэ невядома. Іх пазіцыя вызначыцца толькі на сьнежаньскім кангрэсе. Паколькі можна меркаваць па асобных выступленьнях сацыялістычных лідэраў, сацыялістычная партыя ў цэлым ня схільна стаць на шлях актыўнага супрацоўніцтва з дэмакратычнымі буржуазнымі элемэнтамі. Буржуазная прэса, аднак, ня падае духам, і ў адным дэмакратычным органе радзіць сваім землякам зьлева пасьледаваць разумнаму прыкладу сацыял-дэмакратаў Аўстрыі (якія, як вядома, парвалі з догматамі сацыялізму ўсур'ёз і надоўга).

Так ці іначай, але тут завяраюць, што склад палаты 1928 г. будзе напэўна левым. Зьезд радыкалаў зганьбіў палітыку нацыянальнага блёку зусім пядвусэнсна. Лявізна дзейнічала так моцна і пэўна, што група Франклен-Буйёна, які прапаведываў ідэю «палітычнага замірэньня», не адважылася нават паставіць сваю рэзалюцыю на галасаваньне. Мала таго, узьняць пытаньне аб выключэньні членаў гэтае групы з партыі наогул. Найбольш левым крокам кангрэсу, аднак, было абраньне ў прэзыдэнты партыі прадстаўніка левае моладзі Далядзьдзе.

Усе гэтыя факты гавораць аб тым, што радыкальная партыя Францыі зрабіла поўны паварот налева, парвала са зьмеранай тактыкай, якую яна ўжывала да гэтае пары, і заняла адмоўную пазіцыю ў адносінах да сучаснага габінэту.

Заключнай пастановай кангрэсу было падтрымаць дыплёматычныя дачыненьні з СССР, прычым гэты пункт быў адным з галоўных у праграме. У спрэчках па гэтаму пытаньню выступаў сам Кайё. Ранейшы фінансавы дыктатар меў мужства вымагаць ад Францыі побач з палітыкай добрасуседзкіх адносін з Саюзам, таксама ўрэгуляваньня ўзаемаадносін з пераможнай Нямеччынай.

Якім рэхам адгукнуцца пастановы кангрэсу радыкалаў, які толькі што скончыў сваю працу ў Парыжы, на практыцы? Ці выйдуць прынамсі з ураду Пуанкарэ, картэлісты Саро і Эрыё? Не, ня выйдуць. Іх уход Пуанкарэ палічыў-бы дэзэртырствам і заваліў-бы такім матам, што ўсім зрабілася-б не па сабе. Пуанкарэ ня хоча ніякіх перамен. Вынікі ад павароту налева радыкалы будуць мець у часе выбараў, калі яны, карыстаючыся цяжкім крызісам у краіне, пачнуць паказваць абіральнікам „адваротны бок мэдалю палітыкі аздараўленьня".

Я. М-ч.

Парыж.

Прыкрая сітуацыя Вальдэмараса.

Становішча апазіцыйных партый у адносінах да ўраду Вальдэмараса не зьмянілася. Сацыял-дэмакраты, сацыялісты-людоўцы, хрысьціянская дэмакратыя, ўкінінка саюнга (сялян. саюз) у далейшым падтрымліваюць свае агалошаныя дэкляпацыі, запэўняючы аб чынным байкоце рэфэрэндуму і пратэстуюць проці дыктатарскай тактыкі Вальдэмараса. Урадавыя «таўцінікі», з свайго боку, пасьля нлўдалых спробаў, роўным чынам абвяшчаюць, што ня хочуць паразуменьня з патрыётамі і імкнуцца высунуць лёзунг, які ня можа быць выканан: «Літва без палітычных партый, Літва адналітая, найбліжэйшай мэтай якое і імкненьнем зьяўляецца здабыцьцё Вільні». Палітычныя партыі, сярод якіх пануюць розныя разуменьні, як у іх праграмах, так і па розных палітычных пытаньнях,—сталі цяпер аднадумнымі па пытаньні аб выступленьнях проці ўраду «дыктатара» Вальдэмараса.

Нядаўна адбыўся сход соймавых паслоў, якія рэпрэзэнтавалі розныя палітычныя групы; яны пажадалі ад Вальдэмараса ўтварэньня кааліцыйнага ўраду і скліканьня сойму. Вальдэмарас адмовіў.

Адначасова ўрад, ідучы бяз партый, прыстасаваў новы спосаб гаварыць з масамі. Адбываецца гэта пераважна пры помачы ўрадавай прэсы: Летувы і Летувіса, у якіх цяпер стала зьяўляюцца артыкулы аб тым, што рабіў для дабра Літвы Вальдэмарас і якія карысьці яго замежная палітыка прынесла Літве.

Дзякуючы тэрору, пры помачы якога ўрад Вальдэмараса стараецца загнаць праявы ўсякай апазіцыі ў падпольле, гэтая апошняя амаль ні ў чым пакуль што не выяўляе сябе адкрыта, за выключэньнем прыняцьця зусім легальных рэзалюцый аб сваіх адносінах да ўраду. Аднак, скрыта бязумоўна ідзе падгатоўка да збройнага паўстаўньня проці фашыстаўскага ўраду.

Весткі аб кангрэсе літоўскай эміграцыі ў Рызе і аб тым, што ён заклікаў народныя літоўскія масы да збройнага паўстаньня проці сучаснага ўраду, зрабілі ў Літве вялікае ўражаньне і выклікалі вялікі перапалох у ўрадавых літоўскіх колах. Афіцыяльная прэса выказвае нездаволеньне з прычыны маніфэстацыі прыязьні між дэмакратыяй літоўскай і латвійскай.

Урад стараецца пры гэтым рабіць выгляд, што ён не зьвяртае ўвагі на падобныя праявы рэвалюцыйных колаў і застаецца зусім спакойным. Тым ня менеей, ён шукае, усё-ж, падтрыманьня дзе-б там ні было. Асабліва яму хацелася-б прыцягнуць да сябе хрысьціянскіх дэмакратаў і гэтым набыць саюзьнікаў у постаці досыць уплывовага сярод цёмных і набожных сялянскіх мас з'арганізаванага ксяндзоўства. Аднак, самыя апошнія весткі аб перагаворах «таўцінікаў» з хадэцыяй сьведчаць, што перагаворы гэтыя канчаткова разьбіты. Рэзалюцыя хадэкаў зьвяртае ўвагу на цяжкую ўнутраную сітуацыю і на дрэнныя стасункі з замежнымі дзяржавамі і выказвае сьцеражлівасьць, каб далейшае разьвіцьцё стасункаў не загразіла Літве ўтратай незалежнасьці.

Пад уплывам няўдачы перагавораў «таўцінікаў» з хрысьціянскай дэмакратыяй пачаўся, як аб гэтым пішуць замежныя газэты, распад сярод фашыстаўскіх афіцэрскіх груп, незадаволеных „таўцінікамі“.

Гэтае апошняе зьявішча вельмі сымптоматычна, бо яно сьведчыць аб няцьвёрдасьці настрояў якраз у той зарганізаванай і пры гэтым узброенай частцы літоўскага грамадзянства, якім зьяўляецца войска. Гэтае-ж войска і зрабіла ў сьнежні мінулага году пераварот і падтрымлівала да апошняга часу фашызм Вальдэмараса і Сьмятоны.

Дык вось, прымаючы пад увагу ўсе гэтыя паасобныя фактары сучаснай палітычнай сітуацыі ў Літве, мы маем уражаньне, што становішча ў Літве вельмі ня пэўнае.

Замежны.

Максіміліян Гардэн.

Памёр Максіміліян Гардэн, валадар думак ліберальнай Нямеччыны апошніх дзесяцігодзьдзяў. [illegible]

[illegible] ме, але моцную па зьместу кніжку і замежамі. З «Цукунфта» замежныя колы даведваліся аб настроі апазіцыйнай Нямеччыны. У часе нямецкай акупацыі з часопісам Гардэна добра пазнаёмілася і наша Беларусь.

У 1892 годзе ён выдае ўласны часопіс «Ди Цукунфт». Штотыдзень у працягу трох дзесяцігодзьдзяў ён зьмяшчаў дасканалыя артыкулы на розныя палітычныя тэмы, якія вельмі хутка прыдбалі яму гучную славу. Часопісам цікавіліся ўсе выдатнейшыя прадстаўнікі палітыкі, навукі і мастацтва. З ім лічыцца ўлада, кайзэр і прыдворныя. А Гардэн крок за крокам выкрывае і граміць падходы пануючай камарыльлі Вільгельма, якога ён заве толькі «маладым чалавекам».

Гардэн біў па кароне так моцна, што хутка зрабіўся яе заклятым ворагам, а разам з тым і ўсяго дому Гогенцолернаў. На барацьбу з кайзэраўшчынай маладога Максіміляна благаславіў Франц Мэрынг. І Максіміліян ня здрадзіў. Зараз ужо можна ўпэўнена сказаць, што часопіс Гардэна зьяўляецца адным з капацеляў дамавіны імпэрскай Нямеччыны. Ён не прапусьціў ніводнага судовага працэсу, каб ня стаць на абарону ахвяр клясавай юстыцыі і лягнуць аслабляваючую манархію. У сваім імкненьні абараніць [illegible]

[illegible] дэна, але не на доўга. Бачачы, як прыхільнікі Шэйдэмана і Носкэ, ранейшага фэльдфэбеля Гіндэнбурга, распраўляюцца з Розай Люксэмбург, Карлам Лібкнэхтам і іншымі рэвалюцыянэрамі, Гардэн пераконваецца, што рэспубліка Эбэрта—гэта не рэспубліка, і з крытыка манархіі робіцца крытыкам рэспублікі. Ён зараз граміць учынкі эбэртаўскага правасудзьдзя. Адначасна Гардэн патрабуе ад Нямеччыны ўважлівых і прыяцельскіх адносін да Савецкага Саюзу, за што залічан у лік чырвоных.

Калі судзілі Макса Гельца, гардэнаўскі «Цукунфт» быў адзіным органам буржуазнага друку, які зваў Гельца не бандытам і не разбойнікам, а барацьбітом за чалавечыя ідэалы. Гэта так умацавала думку, што Гардэн «чырвоны», што фашысцкая зграя ўлетку 1923 году на яго ўчынілі замах, які і каштаваў яму жыцьця. На сьмерць, праўда, яго не забілі, але так моцна пашкодзілі здароўю, што ён тры гады лячыўся і ня вылечыўся.

Памёр Гардэн у маленькім швэйцарскім мястэчку Монтана-Фэрмала, сярод сваіх прыяцеляў, маючы 66 год.

Заслуга Гардэна—гістарычная.

Янка Б.

Бэрлін.

У Саюзных Рэспубліках.

СУСЬВЕТНЫ ПРАЛЕТАРЫЯТ НА АБАРОНЕ СССР.

Дэклярацыя швэйцарскае дэлегацыі.

МАСКВА, 16-XI. Швэйцарская рабочая дэлегацыя перад ад'ездам на бацькаўшчыну перадала ЎЦСПС дэклярацыю, у якой, між іншым, гаворыцца: «Галоўнаю наша задача будзе ў тым, каб працаваць над заснаваньнем міжнароднае пралетарскае абароны Савецкага Саюзу».

„Савецкі Саюз—нашая бацькаўшчына“.

МАСКВА, 16-11. Сэкратарыят інтэрнацыянальнага прафсаюзнага аб'яднаньня Чэхаславакіі прыслаў у ЎЦСПС прывітальны ліст.

«Мы заяўляем—гаворыцца ў лісьце, што Савецкі Саюз—наша бацькаўшчына, якую мы будзем бараніць усімі сродкамі і сіламі».

ПАРАЖЭНЬНЕ АПАЗІЦЫІ.

Харкаўскі камсамол верны ЦК партыі.

ХАРКАЎ. 14-га лістапада на 18 куставых сходах харкаўскае арганізацыі ЛКСМУ прысутнічала 11 тысяч чалавек. За лінію ЦК выказалася пераважная большасьць, проці 107, пры 22-х, якія ўстрымаліся.

Днепрапятроўцы згодны з выключэньнем дэзарганізатараў.

ДНЕПРАПЯТРОЎСК, 15-XI. Акруговая партыйная канфэрэнцыя Днепрапятроўску цалкам і поўнасьцю далучаецца да пастановы ЦК і ЦКК аб выключэньні Троцкага і Зіноўева з партыі і патрабуе ад ЦКК выключэньня з бальшавіцкіх шэрагаў усіх лідэраў апазіцыі.

Камсамольцы Зіноўеўску аднагодна проці апазіцыі.

ЗІНОЎЕЎСК, 16-XI. Учора на 5 куставых камсамольскіх сходах, на якіх прысутнічала 1400 чалавек, абмяркоўвалася пастанова ЦКК і ЦК аб выключэньні Троцкага і Зіноўева з партыі. Выказалася 72 чалавекі, з іх 2 апазіцыянэры. Усе куставыя сходы толькі пры 9-ці, якія ўстрымаліся, ухвалілі пастанову ЦКК і ЦК.

Каля 5.000 новых пралетарыяў у партыю.

МАСКВА. Воглуг даных МК УсеКП(б), у Маскве і губэрні да 16 лістапада ўключна рабочыя і работніцы падалі 4.820 заяў аб прыёме іх у партыю.

На 15 лістапада ўключна ў Маскве абмеркавала тэзісы ЦК да 15-га партыйнага зьезду 59.644 партыйцы (90 проц. якія маглі прысутнічаць). У спрэчках выступала 6.768, у тым ліку 668 апазіцыянэраў.

За рэзалюцыі, ухваліўшыя пастановы пленуму ЦК і ЦКК, галасавала 58.173, проці 1.110. Устрымалася 361.

Чырвонаармейцы ў партыю.

МАСКВА. У зьвязку з апошняю пастановаю ЦК УсеКП(б) аб шырокім уцягненьні рабочых у партыю, павялічыўся прыём у партыю чырвонаармейцаў--рабочых і батракоў.

Больш 2000 найлепшых.

АРЦЁМАЎСК, 16-XI. Лік заяў рабочых, жадаючых уступіць у партыю, дасягае 2220. У партыю ідуць пераважна старыя кваліфікаваныя рабочыя.

Дзяржынск замест Зіноўеўска.

ЗІНОЎЕЎСК. Акруговая партыйная канфэрэнцыя аднагодна пастанавіла прасіць Цэнтральны Камітэт падтрымаць хадайніцтва аб пераймінаваньні Зіноўеўска ў Дзяржынск.

Ад'езд замежных дэлегацый.

ЛЕНІНГРАД. Нарвэская, данская і фінская рабочыя дэлегацыі выехалі на бацькаўшчыну. З Масквы прыехала частка французскае рабочае дэлегацыі. Французскія рабочыя наведалі [illegible] хар- [illegible]ю.

108 вэтэранаў працы.

ХАРКАЎ, 16-11. Прэзыдыум Усеукраінскага ЦВК у адзнаку 10-цігодзьдзя Кастрычніка прысудзіў назву вэтэрана працы 108 рабочым Украіны, якія маюць вялікі рабочы стаж і буйныя заслугі на працоўным фронце за 10 год савецкае ўлады.

Наш замежны гандаль.

МАСКВА, 16-11. Агульны зварот замежнага гандлю СССР за 1926-27 г. склаў 1481,3 мілёна руб. проці 1433 мілёнаў руб. у 1925-26 г. Экспорт склаў 768,5 мілёнаў руб. проці 676,6 мілёнаў руб. у 1925-26 г. Імпорт—712,7 мілёна руб. проці 756,4 мілёна руб. у 1925-26 году.

Баланс дае ўпяршыню пасьля двух гадоў актыў у суме 55,9 мілёнаў руб. проці 79,8 мілёна руб. пасыву ў 1925-26 г. і 148,3 мілёна руб. пасыву ў 1924-25 г. На першым месцы стаіць гандаль з Нямеччынай, пасьля—з Англіяй, на трэцім—з Амэрыкай.

Скасаваньне канцэсійнага ўгавору.

МАСКВА. Саюзны СНК скасаваў канцэсійны ўгавор (з нарвэскім таварыствам [illegible] «Вега», з прычыны парушэньня канцэсіянэрамі абавязкаў [illegible] выплаты ўраду СССР.

[illegible] гандлёваму [illegible] тавары- [illegible] належа- [illegible]

Абсталяваньне Азнафце з савецкіх заводаў.

МАСКВА, 16-11. Парада пры Га- [illegible] заказу [illegible] правода [illegible] заграніч- [illegible] пры пе- [illegible] галоўнае [illegible] будуць вы- [illegible].

КАНФЭРЭНЦЫЯ ЧУЖАЗЕМНЫХ СЯЛЯНСКІХ ДЭЛЕГАЦЫЙ.

МАСКВА, 16-XI. 15-га лістапада ў Маскве адбылася канфэрэнцыя чужа- [illegible] Канфэрэнцыя заслухала даклад [illegible] аб працы і задачах міжнародна-

га сялянскага руху. У спрэчках выступала 17 прадстаўнікоў Італіі, Польшчы, Францыі, Нямеччыны і інш. краін. [illegible]

АМНІСТЫЯ Ў БССР.

Тысячы перавыхаваных у спраўдамах грамадзян вернуцца да карыснай працы.

(Гутарка з памоцнікам пракурора рэспублікі тав. Кіпарысавым).

1. Якія органы будуць непасрэдна праводзіць амністыю на месцах?

— Для правядзеньня амністыі на месцах утвараюцца камісіі ў складзе: прадстаўнікоў пракуратуры, акруговага суду і начальніка папраўчага дому. Няправільныя дзеяньні гэтых камісій могуць быць абскарджаны ў цэнтральную камісію, у склад якой уваходзяць памоцнік пракурора, член Вярхоўнага Суду і старэйшы інспэктар месцаў зьняволеньня.

2. Ці будзе ўжывацца клясавы прынцып пры правядзеньні амністыі?

— Бязумоўна, працоўныя будуць мець у гэтых адносінах прывілеі. Напрыклад: калі працоўным тэрмін прысуду будзе скарочан напалову, дык у адносінах да непрацоўных тэрмін прысуду будзе скарочан толькі на $^1/_3$. Пры гэтым працоўнымі будуць лічыцца ў горадзе: асобы, якія ў часе злачынства зьяўляліся сябрамі прафсаюзу; у вёсцы—сяляне-беднякі і серадзякі.

3. Ці атрымае прывілеі па амністыі моладзь?

— Амністыя да моладзі будзе ўжывацца на агульных умовах, бо яшчэ пры вынясеньні прыгавару судом тэрмін прысуду моладзі быў на $^1/_3$ мен- [illegible]

— 4. На каго амністыя не распаўсюджваецца зусім?

—Зусім не распаўсюджваецца амністыя на актыўных членаў палітычных партый, якія ставяць сваёй мэтай зьнішчэньне савецкай улады, на злосных растратчыкаў і хабарнікаў. Пры гэтым засуджаныя за контррэвалюцыйную дзейнасьць да 1-га студзеня 1923 году (у часе грамадзянскай вайны) будуць вызвалены.

— 5. Хто будзе безадкладна вызвален з-пад арышту?

— Падлягаюць безадкладнаму вызваленьню ўсе без выключэньня асуджаныя судамі на тэрмін да 6-цімесяцаў уключна, таксама чырвонаармейцы і чырвонафлётцы, асуджаныя судамі звыш 6-ці месяцаў да 1 году ўключна і працоўныя, асуджаныя ўпяршыню на тэрмін да аднаго году ўключна па адбыцьці імі паловы вызначанага прыгаворам тэрміну.

— 6. Ці будуць зьвернуты высланыя за злачынствы ў іншыя мясцовасьці?

— Бязумоўна, амністыя будзе распаўсюджвацца і на высланых, справы якіх будуць пераглядацца начальнікамі адміністрацыйных аддзелаў Акрвыканкомаў разам з акруговымі камісіямі па ажыцьцяўленьні амністыі ў тэй мясцовасьці.

— 7. Ці сапраўджваецца гэта вызваленьне з папраўчых дамоў якой-небудзь урачыстасьцю?

— Культурна-выхаваўчыя камісіі рыхтуюць урачысты выпуск зьняволеных. Напрыклад, працуючыя ў папраўчых дамох сталяры, краўцы і сьлесары атрымаюць адпаведныя камплекты інструмантаў. Друкары-ж, з прычыны таго, што нельга кожнаму з іх даць у якасьці падарунку друкарскую машыну ці інш., атрымаюць касьцюмы.

— 8. Ці атрымаюць зараз-жа працу вызваленыя, ці яны папоўняць колькасьць беспрацоўных?

— У гэтых адносінах у нас зроблена наступнае: мы дамовіліся з Біржай Працы, каб вызваленым па магчымасьці хутчэй давалася праца; акрамя гэтага, мы вызваленых на тыдзень забясьпечым матар'яльна.

— 9. Ці ёсьць ужо ў вас весткі аб працы акруговых камісій па вызваленьні?

— Мы маем ужо весткі на сёньнешні дзень па трох акругох: з Менскага папраўчага дому ўжо вызвалена 250 чал., з Бабруйскага таксама 250 чал. і з Барысаўскага—90 чал.

Праца ў гэтым кірунку разгарнулася вельмі энэргічна па ўсіх акругах. Камісіі працуюць нават па начах.

Р. Г—н.

Апазіцыя пра сялянства.

(Да XV зьезду партыі).

Нядаўна ў «Правде» (№ 254 ад 5-га лістапада 1927 г.) апазіцыя агаласіла сваю «плятформу» па сялянскім пытаньні, у якой даводзіць, што ў нас на вёсцы зараз адбываецца ўзмоцненае абагачваньне кулацтва сельска-гаспадарчымі машынамі, жывёлаю, што кулакі павялічваюць свае запашкі, арандуюць шмат зямлі у беднаты, наймаюць шмат парабкоў і г. д. Селянін-серадняк, водлуг слоў апазіцыянэраў, з аднаго боку, прэцца ў кулакі, а з другога—зьбедніваецца і абарачваецца ў беднату, якая праз увесь час нясупынна і «вельмі моцна» расьце. Гэта ўсё разам азначае вялічэзнае разьвіцьцё капіталізму на вёсцы, такога самага, які быў і перад Кастрычнікавай рэвалюцыяй. Вясковы капіталізм у свой чарод адбіваецца на ўсёй гаспадарцы краю і на палітыцы камуністычнае партыі, якая, бач, ідзе на павадку ў кулакоў і заможных сялян кулакоў-серадзякоў, якіх таксама трэба лічыць кулакамі. Перапуджаныя бедакі-рэвалюцыянэры далей заяўляюць, што камуністычная партыя з рабочай перарадзілася ў кулацкую партыю, што рэвалюцыя блізіцца да пагібелі і для яе выратаваньня трэба заклікаць прадстаўнікоў апазіцыі накшталт т. т. Троцкага і Зіноўева ізноў да кіраваньня «тонучым караблём» нашай рэвалюцыі.

Ці такі ўжо страшны чорт, як яго малюе трацкісцкая апазыцыя, і ці правільны яе вывады наконт шляхоў разьвіцьця сельскай гаспадаркі і нарастаньня ў вёсцы кулацтва і яго гаспадарчай магутнасьці.

На гэта перш-на-перш трэба адказаць, што апазіцыя зусім няправільна думае, што сучасны рост капіталізму ў вёсцы адбываецца ў тых самых умовах, як і перад Кастрычнікавай рэвалюцыяй. Апазіцыя забывае, што камандныя вышыні нашай гаспадаркі—фабрыкі, заводы, чыгункі, фінансы і г. д.—усё гэта знаходзіцца ў руках не ў капіталістаў, а ў рабочай клясы, і дыктатура пралетарыяту зусім не складаецца толькі з палітычнай улады, але і з эканамічнай перавагі, з кіруючай ролі ва ўсёй народнай гаспадарцы, у тым ліку і сельскай.

Пралетарыят з непаслабнай энэргіяй пераводзіць сялянскую гаспадарку дробных вытворцаў на новыя сацыялістычныя рэйкі. Гэта робіцца праз узмоцненае будаўніцтва вытворчай кааперацыі ў вёсцы, у выглядзе камун, арцеляў, таварыстваў па супольнай апрацоўцы зямлі, набыцьця машын і г. д. Да 10-х угодак Кастрычнікавай рэвалюцыі гэта галіна кааперацыі ўжо ахапляе значную частку сялянскіх гаспадарак, пераважна серадзякоў і беднаты. Такую-ж ролю адыгрывае ў справе перабудовы сялянскай гаспадаркі на новых асновах і пазыковая, і збытавая, і спажывецкая кааперацыя. Савецкая ўлада заспавала такія арганізацыі, як Маслацэнтр, Лёнацэнтр і інш., якія закупляюць на пэўных умовах значную частку таварных лішкаў сялянскай гаспадаркі і вядомым чынам яе парадкуюць. Такія галіны сельскай гаспадаркі, як выраб бавоўны, цукровых буракоў, сланечніку і інш., знаходзяцца ў непасрэднай залежнасьці ад дзяржаўнай тэкстыльнай, цукровай і маслабойнай прамысловасьці. У гэтых галінах сельскай гаспадаркі сяляне зьвязваюцца праз спэцыяльную сыстэму крэдытаваньня і дастаўкі ім насеньня, с.-г. прыладаў і інш., нібы працаўнікамі на савецкую прамысловасьць. Ахват гандлёвым апаратам дзяржавы і кааперацыі ўсіх загатовак хлеба і іншых с.-г. прадуктаў ужываньня ў выніку стварае ізноў-ткі некаторую залежнасьць сялянскай гаспадаркі ад гэтых загатаўляючых савецкіх органаў.

У выніку, у савецкіх умовах пра сялянскую гаспадарку ні ў якім разе нельга сказаць, што яна расьце капіталістычна і, калі капіталістычныя элемэнты ў сельскай гаспадарцы яшчэ існуюць, а яны яшчэ ёсьць, дык магутнае ўзьдзейнічаньне камандуючых эканамічных сацыялістычных вышыняў, якія знаходзяцца ў руках рабочай клясы, зусім па інакшаму ўплывае на разьвіцьцё гэтых элемэнтаў. Пралетарыят змагаецца проці іх, затрымлівае іх, перашкаджае іх росту. З рабочай клясай, якая будуе сацыялізм, ідзе растучая з вялічэзнаю шпаркасьцю магутная сіла ўсёй сацыялістычнай гаспадаркі. У яе руках знаходзяцца таксама ўсе магчымасьці прыдушэньня капіталістычнага росту і мерамі агульнай палітыкі.

Далей. Апазіцыя зусім няправільна ўяўляе вялічэзны рост кулака ў вёсцы, перасоўваючы лічбы і падкартоўваючы факты. Рост кулацтва мае месца толькі ў асобных раёнах і да таго-ж вельмі невялікі.

Так, у лічбах гэты рост дае па засевах у цэнтральна-чорназёмных губэрнях у 1926 г.—3,4 проц., а ў 1927 г.—3,5 проц., г. зн. павялічэньне толькі на дзесятую частку проценту, а ў маскоўскім прамысловым раёне нават зьніжэньне на адну дзесятую процанту—з 4,9 проц. у 1926 г. да 4,8 проц. у 1927 г. Па Паўночным Каўказе шматзасяўныя гаспадаркі з 20-40 дзес. далі павялічэньне за 1927 г. на дзьве дзесятыя часткі процанту, а яшчэ больш буйныя засеўшчыкі даюць зьніжэньне на дзесятую частку процанту і г. д. Разам з гэтым выяўляецца, што рост кулацтва ідзе зусім не па лініі аб'яднаньня серадняцкіх гушчаў жыхарства. Лічбы кажуць, што серадняк-селянін не бяднее, а наадварот, робіцца ўсё больш і больш моцным і трывалым. Лік беднаты, якая пераходзіць у серадзякі пры дапамозе савецкай улады, штогод расьце і бедната ў значнай частцы пераходзіць у серадняцкія гушчы вёскі. Невялікая частка беднаты траціць пры гэтым магчымасьць гаспадараньня і часьцей усяго выкарыстоўваецца ў якасьці рабочай сілы ў савецкай прамысловасьці, а таксама ў сельскай гаспадарцы кулацтва і серадзякоў.

Расслаеньне вёскі, якое выяўляецца ў невялікім процанце росту кулакоў, у спакойным гаспадарчым росьце серадзякоў і ў некаторым павялічэньні ліку беднаты без гаспадарак, якая ідзе ў рабочыя,—вось сапраўдны малюнак таго становішча, якое мы маем у вёсцы ў сучасны момант.

Усё гэта, зразумела, не дае нам права казаць, што ў сялянскім пытаньні ў нас усё спакойна. Нам даводзіцца змагацца проці росту кулацтва, і ў гэты бок акіроўваецца агонь тэй палітыкі, якую ЦК УсеКП(б) прапануе ўхваліць XV зьезду партыі. Разам з тым яшчэ больш энэргічнае, чымся да гэта часу, каапэраваньне цэнтральнай масы сялянства-серадзякоў і ўзмоцненая праца ў гэтым напрамку як партыі, как і савецкай улады і самой кааперацыі павінна быць падкрэслена XV зьездам партыі.

Ня меншую ўвагу павінен зьвярнуць зьезд на становішча вясковай беднаты, на падтрыманьне тых бядняцкіх гаспадарак, якія яшчэ могуць перайсьці ў серадзякі і, нарэшце, на дапамогу таму вясковаму пралетарыяту, які выкарыстоўваецца як для прамысловасьці, так і для сельскай гаспадаркі, а таксама на абарону яго інтарэсаў, як прадаўцоў працы.

Такім чынам, нашы апазіцыйныя плакальшчыкі сваімі стогнамі пра кулацкае засільле, пра пагібель рэвалюцыі, пра перараджэньне партыі і г. д. толькі падрываюць веру рабочай клясы ў тую палітыку, якую праводзіць вялічэзная большасьць камуністычнай партыі ў адносінах да вёскі. Кожны пралетарыят, які не засьляпляе вочы на тое, што дзеецца навакол яго, можа пераканацца ў няправільнасьці ацэнак і вывадаў апазіцыі і рашуча адкінуць усе сумненьні ў правільнасьці лініі партыі і рабочай клясы ў адносінах да сялянства, аб чым крычыць апазіцыя. Партыя будзе ўпарта на XV зьезьдзе праводзіць ленінскі курс у барацьбе з кулацтвам, у каапэраваньні серадняка і беднаты, у дапамозе іх гаспадарчай дзейнасьці і ў абароне інтарэсаў пралетарскіх гушчаў вёскі, гэтай галоўнай нашай апоры ў сацыялістычным будаўніцтве вёскі.

Шчастаноў.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Барацьба з беспрацоўем.

Ворша. На 1-е Кастрычніка 1926 году ў акрузе быў 21 працоўны калектыў, дзе было занята 178 беспрацоўных. На 1-е ліпеня г. г. існуе 18 калектываў, у якіх ужо занята 248 беспрацоўных. На працягу гэтага пэрыяду былі ліквідаваны некаторыя калектывы і пашыраны другія з уцягненьнем новых кадраў беспрацоўных.

Праведзеная рацыяналізацыя калектываў дала значнае палепшаньне фінансавага становішча іх. Так, на 1-е кастрычніка 1926 г. баланс сродкаў быў роўен 101.888 руб., а на 1-е ліпеня 27 г.—182.356 рублёў, альбо 178,98 проц. ад 1926 году.

Бяручы пад увагу значны лік беспрацоўных у акрузе, а таксама эканамічныя магчымасьці пашырэньня існуючых і арганізацыю новых працоўных калектываў, акруговы выканаўчы камітэт пастанавіў прыняць плян пашырэньня калектываў арыентыровачна ў наступным:

Пашырыць працоўны калектыў мэталістых у г. Воршы, уцягнуўшы ў яго яшчэ 25 беспрацоўных, у зьвязку з тым, што пашырэньне вырабу гэтага калектыву мае пэрспэктыву і збыт яго будзе забясьпечаны.

Пашырыць калектыў па выбару ванны, уцягнуўшы ў яго яшчэ 20 беспрацоўных, з прычыны таго, што разьвіцьцё будаўнічых работ у акрузе дае магчымасьць значна пашырыць гэты калектыў, а таксама тым, што ў ім будуць заняты некваліфікаваныя беспрацоўныя, якія складаюць пераважны лік беспрацоўных у акрузе.

Пашырыць калектыў дрэваапрацоўнікаў з уцягненьнем яшчэ 6 беспрацоўных, пашырыць калектыў краўцоў з уцягненьнем новых 8 беспрацоўных, пашырыць калектыў шаўцоў, з уцягненьнем 8 беспрацоўных і калектыў мяшочнікаў—з уцягненьнем 15 новых беспрацоўных.

Адчыніць новыя калектывы: па вырабу шапак на 10 чалавек, па вырабу панчох на 10 чалавек, па вырабу бялізны на 10 чалавек, брыгады вучнёўства ў г. Воршы на 30 чалавек.

Усяго мяркуецца ўцягнуць у працоўныя калектывы, якія пашыраюцца, а таксама, і якія нанова ўтвараюцца—152 беспрацоўных.

Акруговаму кіраўніцтву працоўных калектываў даручана распрацаваць і падаць на разгляд Плянавай Камісіі плян адчыненьня працоўных калектываў у г. Мсьціслаўлі.

М.

АМНІСТЫРАВАНА 600 ЗЬНЯВОЛЕНЫХ.

Бабруйск, 17-XI. Па амністыі згодна маніфэсту ЦВК СССР з Бабруйскага і Слуцкага папраўчых дамоў вызвалена 600 зьняволеных. Амністыраваным зьняволеным выдадзена цёплае адзеньне і грошы на дарогу. Зьняволеныя, якія працавалі ўлетку, атрымалі па 25-30 руб. грошы. Тыя амністыраваныя, якія ня маюць сталага месца жыцьця, біржай працы пасылаюцца на работу ў першую чаргу.

НОВЫ ІПАДРОМ.

Магілеў, 16-XI. У Буйнічах каля Магілеву адчыніўся акруговы іпадром. У дзень урачыстага адчыненьня адбыліся бяга і скачкі. У спаборніцтвах прымалі ўдзел і 7 сялянскіх коняй. Першую прэмію ў 30 руб. атрымаў селянін з в. Пяшчанкі (Магілеўскі р.) Акімаў за сваю кабылу пад клічкай «Каця».

КАНФЭРЭНЦЫЯ МОЛАДЗІ.

Віцебск, 17-XI. З 26 па 27 лістапада будзе праводзіцца акруговая канфэрэнцыя моладзі. У парадку дню канфэрэнцыі даклады аб міжнародным становішчы і аб эканамічным становішчы моладзі.

ЛІКВІДАЦЫЯ НЯПІСЬМЕННАСЬЦІ.

Бабруйск, 17-XI. Акруговы савет т-ва «Прэч няпісьменнасьць» будзе праводзіць па гораду і акрузе з 23 па 26 сьнежня кампанію па ажыўленьні працы нізавых ячэек.

У апошнія часы па Клічаўскаму раёну арганізавана 15 таварыстваў «Прэч няпісьменнасьць», якія налічваюць 225 сяброў.

ВЫВАЗ БУЛЬБЫ.

Бабруйск, 17-XI. Акруговы саюз сел.-гас. кааперацыі адгрузіў 134000 пудоў бульбы, якая накіроўваецца ў Ленінград. Бульба загатоўлена ў межах акругі.

НА „ЧЫРВОНАЙ БЯРЭЗІНЕ“.

Барысаў, 17-XI. У сувязі з наступленьнем зімы на будаўніцтве «Чырвонай Бярэзіны» спынены ўсе каменныя працы. Ужо скончана кладка сьцен трох галоўных карпусоў фабрыкі і пачалі працу па перакрыцьцю. У зімовы час будуць весьціся сталярныя працы на загатоўцы рам, дзьвярэй і г. д.

ЗАБЯСЬПЕЧАНЬНЕ НАСЕЛЬНІЦТВА ТАВАРАМІ ШЫРОКАГА СПАЖЫВАНЬНЯ.

Барысаў, 17-XI. Плян Барысаўскага ЦРК на лістапад месяц прадбачыць правядзеньне закупкі розных тавараў шырокага спажываньня на буйную суму ў 292.000 рублёў. Гэты плян ужо зацьверджаны праўленьнем Белкаапсаюзу.

РОСТ САВЕЦКІХ ГАСПАДАРАК.

У 157 савецкіх гаспадарках БССР знаходзіцца 49 трактараў і 3000 коняй. Сёлета ва ўсіх савецкіх гаспадарках пасаджана пад сады 8000 штук шчэпаў. У 1928 г. маюць пабудаваць 3 новыя сыраварныя заводы.

У савецкіх гаспадарках ёсьць больш 100 клюбаў. Для падрыхтоўкі кваліфікаваных парабкоў у аднэй з савецкіх гаспадарак арганізавана 2-хгадовая школа.

НОВЫЯ ВЭТЭРЫНАРНЫЯ ЛЯЧЭБНІЦЫ.

Новыя тыповыя вэтэрынарныя лячэбніцы пабудаваны ў Койданове і Крупках (Менск. акр.), Калінкавічах (Мазыр. акр.), Чавусах і Чачэвіцах (Магілеўская акр.), Клічаве (Бабр. акругі), Коханове (Аршанск. акр.) і Ушчах (Полацкая акруга). Таксама адрамантавана шмат лячэбніц і амбуляторый.

На ўсё гэта выдаткавана было за апошнія 2 гады каля 300000 руб.

Больш увагі вясковаму актыву.

Саветы ёсьць ня што іншае, як калектыўнае рабоча-сялянскае кіраваньне дзяржавай. У прыватнасьці, сельсавет у сваю чаргу зьяўляецца калектыўным кіраўніком мясцовай улады; і чым больш насельніцтва прымае ўдзел у саветах, тым больш узмацняецца аснова савецкага будаўніцтва. У сувязі з гэтым перад намі стаіць задача шырокага ўцягненьня сялян і сялянскай актыўнасьці і ініцыятывы ў савецкае будаўніцтва. Бязумоўна, у гэтай справе нельга абыйсьціся без вясковага актыву, бо насельніцтва прыцягваецца да працы сельсаветаў, галоўным чынам, праз актыў, які складаецца: з членаў сельсаветаў, камісій пры іх і інш. грамадзкіх арганізацый вёскі. Вось чаму актыву трэба аддаваць найбольшую ўвагу.

Вясковаму актыву, перш за ўсё неабходны спрыяючыя ўмовы ў працы, якую трэба разьмяркоўваць рацыянальна, бо ў тых сельсаветах, дзе адсутнічае гэты напрамак, актыў адыходзіць ад працы. З боку некаторых членаў сельсаветаў і актыву ёсьць тэндэнцыя, каб ім плацілі за працу. Гэты погляд зусім няправільны, бо наша савецкая актыўнасьць павінна будавацца не за грошы, а на падставе шырокай самадзейнасьці сялянскіх мас.

Трэба адзначыць, што плату за працу патрабуе ў большасьці серадняк. Напрыклад, у Чавускі райвыканком два разы паступала заява ад члена Прылепскага сельсавету т. І., які прасіў плату за працу ці вызваленьня яго ад абавязкаў члена сельсавету. Калі-ж райвыканком з ім пагутарыў аб прычынах яго просьбы, то ён ня даў яснага тлумачэньня і сам ня ведае, чаго яму ў даным выпадку трэба; між тым т. І. зьяўляецца серадняком. З другога боку сельсавет вінават, што даў яму вялікі раён абслугоўваньня, але і гэта не зьяўляецца важнай прычынай. Аналёгічных выпадкаў ёсьць шмат. Трэба памятаць, што дзяржава наша бедная і ня можа плаціць членам сельсаветаў.

У далейшым трэба браць курс на замацаваньне наяўнага актыву і выяўленьня новага шляхам утварэньня адпаведных умоў працы з раўнамернай нагрузкай і рацыянальным скарыстоўваньнем актыву ў розных камісіях, арганізацыях, гуртках і г. д.

Пасьля неабходна рабіць пэрыядычныя нарады актыву па групах тэй ці інш. галіны працы, з пастаноўкай практычных пытаньняў і гэтым самым выклікаць большую зацікаўленасьць да працы; з другога боку, сельсавет будзе мець пэўную думку сялян па тым ці інш. пытаньні. Гэткім чынам, сельсавет будзе абгрунтоўваць сваю працу на ініцыятыве сялянства.

Пры далейшым выяўленьні новага актыву трэба зварачаць увагу на беднякоў і батракоў, якія павінны быць асяродкам усяго вясковага актыву.

Больш увагі актыву і сялянскай самадзейнасьці ў савецкім будаўніцтве!

Я. Збуржынскі.

Плянавасьць у працы сельсаветаў

Да гэтага часу не зварочвалася належнае ўвагі на пастаноўку плянавай працы ў сельскіх саветах, і таму ў працы сельсаветаў няма яшчэ належнага арганізацыйнага напрамку ў сэнсе большага кіраўніцтва і ахопу ўсіх галін працы.

Плянавасьць у працы сельсаветаў павінна быць на першым месцы, праца бяз пляну—шаблён, бо сельсавет зьяўляецца ня толькі органам, выконваючым распараджэньні райвыканкомаў і іншых устаноў, а зьяўляецца мясцовым органам улады, які на месцы праводзіць усе мерапрыемствы па ўсіх галінам будаўніцтва.

Праўда, у некаторых сельсаветах плянавасьць ёсьць, але яна па свайму зьместу не ахапляе ўсіх галін працы. Галоўнае — гэта канкрэтнасьць, заўсёды плян трэба пісаць канкрэтна, з ахопам усіх галін працы.

Райвыканкомы да гэтага часу не зварочвалі належнае ўвагі на плянавую працу.

Кожны раён у ўмовах свайго разьвіцьця і будаўніцтва павінен дабівацца пастаноўкі адзінай плянавасьці, каб ува ўсіх сельсаветах пляны былі аднатэрміновыя. Маюцца гэткія сельсаветы, дзе плян складаецца на тры месяцы, а ў другім — на чатыры месяцы, у трэцім—на шэсьць і г.д. Гэта пастаноўка тэрміновасьці пляну, бязумоўна, не дае магчымасьці райвыканкому ўвязаць плянавую працу ва ўсім раёне, а зрабіць гэта магчыма тады, калі будзе аднолькавая плянавасьць у працы сельсаветаў з аднолькавымі тэрмінамі.

Бязумоўна, што сельсаветы яшчэ слабы, яны самі ня маюць магчымасьці скласьці добры плян, пагэтаму райвыканкому трэба пасылаць сельсаветам папярэднія, прыблізныя пляны.

Пры складаньні пляну трэба мець на ўвазе ахапіць усе галіны працы (савецкае будаўніцтва, сельскую гаспадарку, камунальныя справы, дабрабыт, КСУ, спагнаньне гаспадарчага падатку і інш.). Гэта мерапрыемства дасьць магчымасьць сельсавету наладзіць лепшае кіраўніцтва, а таксама больш хуткае правядзеньне ўсіх мерапрыемстваў на месцы і стаць арганізацыйным і плянавым кіраўніком.

Я. З.

Па чатырох краінах.

(Уражаньні і сапраўднасьць).

Жыцьцё і настрой рабочых.

Палітычная сьвядомасьць у нямецкіх рабочых вельмі высокая. Рэдка можна найсьці такога з іх, які-бы не належаў да тэй ці іншай палітычнай партыі. З гэтае прычыны і палітычнае жыцьцё ў рабочых раёнах кіпіць. Часта адбываюцца мітынгі, сходы, нарады. Асабліва ўзьнімаецца настрой перад тым ці іншым здарэньнем з дзяржаўнага жыцьця, як-та: выбары, галасаваньні, дэманстрацыі. У рабочых раёнах у гэты час поўнае ажыўленьне: мітынгі і сходы многалюдны і шумлівы. Абгаворы пытаньняў вядуцца заўзята, з запалам. У падобныя моманты не абыходзіцца бяз сутычак паміж левымі і правымі. Сутычкі гэтыя носяць востры характар і канчаюцца крывавымі вынікамі. Наогул, амаль ні адно сьвята не абыходзіцца бяз крывавых эпізодаў. Ці ў горадзе, ці за горадам, абы наткнуліся адна на другую манімфэстацыі левае і правае моладзі—ужо чакай баталіі і ахвяр.

Клясавае разьмежаваньне зараз падзяліла Нямеччыну на двое. З аднаго боку, як мага, зьбірае сілу буржуазія, з другога боку, вядзецца арганізацыя рабочых. Кіраўніком у апошніх зьяўляецца камуністычная партыя Нямеччыны. Хоць па колькасьці арганізаваных сяброў яна і ўступае партыі сацыял-дэмакратычнай, але ўплыў яе ня ўступіць уплыву апошняй. Вялікія гушчы рабочых, фактычна належачых да с.-д., моцна спачуваюць камуністым. Праўда, як ня дзіўна, а ў Нямеччыне маецца многа рабочых, якія належаць да буржуазна-каталіцкай партыі цэнтру. Ёсьць таксама шмат рабочых, арганізаваных у правыя, гірш-дункераўскія прафэсыянальныя саюзы. На кожнай фабрыцы, на кожным прадпрыёмстве вы сустрэнеце прадстаўнікоў усіх палітычных партыяў. Аднак, мацнейшаю за ўсе іншыя партыі пакуль зьяўляецца сацыял-дэмакратычная партыя.

Яе сіла трымаецца на традыцыі і на тым затуманьваньні вачэй рабочых, якое вядуць правадыры сацыял-дэмакратаў. Вера ў тое, што скажа правадыр і што напісана ў цэнтральным органе, сярод сацыял-дэмакратычных рабочых дужа моцная. Ня будзь-бы гэтай спэцыфічнай для нямецкіх рабочых рысы, сацыял-дэмакратыя даўно згубіла-б палову свае рабочае масы. І зараз, аднак, падвойная, паніклая палітыка Шэйдэманаў, Носке, Брантынгтаў, Вэльсаў і інш. сацыял-згоднікаў разуверыла рабочыя гушчы ў сваіх правадырох. Цікавым прыкладам гэтага, па сьведчаньні нашага знаёмага, служыць факт з прэзыдэнцкімі выбарамі. Тое, што с.-д. пры перабалатыроўцы аддалі для цэнтру і дэмакратаў сваіх каля дзесяці мільёнаў галасоў, надзвычайна ўзбурыла рабочыя колы. Вялікая колькасьць сымпатыкаў с.-д. западозрыла апошнюю ў баязьлівасьці ўзяць уладу ў свае рукі, у згодзе перадаць уладу буржуазіі. Таксама адпіхае ад сацыял-дэмакратаў больш клясава сьвядомых рабочых і заўсёдашняя згодніцтва сацыял-дэмакратычных правадыроў з буржуазіяй пры вырашэньні [illegible]. Характэрным паказальнікам рэзкага разыходжаньня паміж згодніцкімі правадырамі і масай рабочых, якіх яны абманваюць, ёсьць адносіны да савецкага Саюзу. Правадыры сацыял-дэмакратыі Нямеччыны, як вядома, асабліва непрыязьнена глядзяць на Савецкую ўладу. У сваіх сацыял-дэмакратычных газэтах, выразьней усяго ў цэнтральным органе с.-д. «Фоwarts» яны ўсяк цкуюць яе, паганяць, стараюцца адцягнуць увагу і спачуваньне рабочых. Тым ня менш сярод шырокіх колаў сацыял-дэмакратычных рабочых жывуць глыбокія сымпатыі да Саюзу Савецкіх Рэспублік.

Амаль ня кожны з нямецкіх рабочых, незалежна ад яго палітычнай афарбоўкі, выразна стаіць за падтрыманьне савецкае ўлады. Знатны § 16 Лігі Нацый, у якім гаворыцца аб прапуску ў выпадку вайны французскага войска праз Нямеччыну, ведае кожны рабочы, ад малога да старога, і кожны рабочы рашуча настроены супроць яго. Шырачэзнымі коламі нямецкіх рабочых валадае шчырае пачуцьцё падтрыманьня краіны саветаў. Астудзіць гэта пачуцьцё няма ніякай сілы...

Пачуцьцё сымпатыі да савецкіх рэспублік, наміма рабочых, захапляе сабою і іншыя слаі нямецкага жыхарства. З кім вы гутарыце, будзь то гандляр, інтэлігэнт, дробны бюргер, кожны вам скажа адным адно: «Саюз Нямеччыны з СССР пераможа ўвесь сьвет». Але, зразумела, што думку ў гэты сказ прадстаўнік кожнага стану насельніцтва ўкладае сваю. У нямецкага рабочага гэта думка выразна прасякнута сацыяльна-клясавымі матывамі. Гэтым тлумачыцца тая ўвага, якая аддаецца нямецкімі рабочымі і шырокімі коламі бяднейшага жыхарства да ўсіх прадстаўнікоў саюзных рэспублік.

Пагутарыўшы з нашым знаёмым у яго на кватэры, мы пайшлі адведаць сталоўку і кафэйню ў рабочым раёне. У сталоўцы, куды мы зайшлі, было поўна рабочых і работніц. Яны сядзелі, хто за півам, хто за ежаю. Слухалі ігру аркестру баварцаў у нацыянальных вопратках. Наш прыход зьвярнуў на нас іх агульнаю ўвагу.

«Думаеце вас не пазналі,—праказаў наш знаёмы,—усе, як адзін». І сапраўды, падышоўшы да нас кельнер зразу сказаў: „Вы, напэўна, рускія?». Калі мы адказалі, што так, з Савецкага Саюзу, ён з вялікаю павагаю ўхаджваў за намі ўвесь час нашага бываньня ў сталоўцы. А пры нашым адыходзе ён сказаў: «Саюз Нямеччыны з Расеяй—непераможная сіла. Быў-бы ён завязаны — і нам ляпей жылося-бы». І правёў нас да дзьвярэй. «Во гэткі настрой ва ўсіх нямецкіх рабочых, як на фабрыцы, на заводзе, гэтак і за прылаўкам, і ў харчоўнях, і ўсюды»... заверыў нас знаёмы.

Пад уражаньнем гэтых слоў мы задаволенымі вярнуліся дамоў, каб назаўтра прыняцца за іншыя пункты нашае праграмы.

З. ЖЫЛУНОВІЧ.

(Далей будзе).

Навуковае дасьледваньне каапэрацыйнага руху на Беларусі.

Яшчэ два гады таму назад на старонках газэты «Савецкая Беларусь» (№ 263-20-XI-1925 г.) [illegible]

[illegible]

Е. ТРАХІМАЎ.

VI партканфэрэнцыя Менскай акругі.

Са спрэчак па дакладу тав. Кнорына.

[illegible]

НАШЫ ШЛЯХІ ДОБРАГА СЛОВА НЯ ВАРТЫ.

[illegible]

МАТАР'ЯЛЬНАЕ СТАНОВІШЧА МЯСЦОВЫХ ПРАЦАЎНІКОЎ ЯШЧЭ ДРЭННАЕ.

[illegible]

ВЁСКУ ТРЭБА ЎЗМАЦНІЦЬ ПРАЦАЎНІКАМІ.

[illegible] але калі паглядзець цяпер, дык выходзіць, што добрая доля з іх ужо «вывернулася» абратна ў горад.

На гэта трэба зьвярнуць увагу і ўзмацніць вёску працаўнікамі, а каб яны не «вывярачваліся», неабходна палепшыць матар'яльнае становішча.

Бо як ні кажы, а ўсё-ж неяк зручней жыць у горадзе і атрымоўваць больш, чым ў вёсцы на меншай пэнсіі. Кошт-жа жыцьця аднолькавы, часамі нават у вёсцы жыць даражэй.

[illegible]

НАСТРОІ РАБОЧЫХ.

[illegible]

ЖЫЛБУДАЎНІЦТВА.

[illegible]

НАСТРОІ СЯЛЯНСТВА.

[illegible]

Рэзалюцыя па дакладу тав. Кнорына.

[illegible]

ПРЫВІТАНЬНЕ КАНФЭРЭНЦЫІ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫМІ РАБОЧЫМІ.

—Таварышы,—абвяшчае старшыня прэзыдыуму,—канфэрэнцыю прышла вітаць дэлегацыя ад сельгасрабочых.

Пад гучныя воплескі ўсёй залі ўваходзіць са сьцягам дэлегацыя.

— Таварышы,—гаворыць прадстаўнік, ад імя батракоў, рабочых савецкіх гаспадарак, лесарубаў, батрачак—шчыра вітаю вашу канфэрэнцыю.

Мы ўсе зьяўляемся сьведкамі, як сав. улада начале з партыяй будуе савецкую дзяржаву. Толькі, дзякуючы кампартыі, мы маем магчымасьць прымаць непасрэдны ўдзел у сацыялістычным будаўніцтве.

Мы ўпэўнены ў лініі партыі, мы верым партыі і яе ЦК.

Мы абяцаем пайсьці за лініяй ЦК супроць апазіцыі, яна недапамагае ў працы, а разрывае яе.

Упэўняем вас, што мы будзем падымаць вытворчасьць, будзем паляпшаць сельскую гаспадарку.

Няхай жыве камуністычная партыя!

Няхай жыве яе штаб—ЦК!

На варце краіны саветаў.

ВАЕНІЗАЦЫЯ ЎКЛЮЧАНА Ў ПРАГРАМУ ВУЧОБЫ.

(Гомель, савпартшкола).

Ваенізацыя школы ў гэтым годзе праходзіць пасьпешна. Пастаўлена мэта—ня толькі даць кожнаму члену ТДА-Авіяхіму ваенна-хімічныя веды, але і ўтварыць кадр кіраўнікоў для стралковых, хімічных гурткоў.

Ваенізацыя праводзіцца па лініі вучэбнай і ТДА-Авіяхіму. У ячэйцы ТДА-Авіяхіму—84 члены.

Уся школа ўяўляе сабой роту, разьбітую на ўзводы і аддзяленьні. Сваімі сіламі пабудавалі стралковы цір. Арганізаван і працуе стралковы гурток; страляюць з трохлінейнай вінтоўкі, сьмірнскай і нагана.

Да вясны мяркуецца закончыць навучаньне стральбе з баявых патронаў. Працуе хімічны гурток у складзе 30 чал. і гурток першай дапамогі, у які ўцягнуты ня толькі курсанткі, але жонкі курсантаў і служачых школы.

Распачата абсталяваньне стралковага і хімічнага кутка, дзе будзе знаходзіцца спэцыяльная літаратура.

Для большай пасьпяховасьці ў вывучэньні вайсковай справы курсанты разьмеркаваны на групах. Заняткі ў групах праводзяцца па спэцыяльна выпрацаванай праграме, у якую ўваходзяць тактыка, тапаграфія, тэорыя стралковай справы, агульная частка і мэтодыка вайсковай справы.

Кіраўнікоў як для гурткоў, так і для клясных заняткаў далі 37-ая і чангарская дывізіі.

М—а.

Узяліся за ваенізацыю.

[Кармянскі р., Магілеўшчына).

Толькі за апошнія м-цы ў нашым раёне пачала разгортвацца справа па ваенізацыі насельніцтва: арганізаван жаночы санітарны гурток пры нардоме, які праводзіць заняткі адзін раз у тыдзень.

Пры Кармянскім камбінаце пабудован цір, будуецца цір пры нардоме, выпісаны ўсе неабходныя прылады.

Арганізацыя ТДА-Авіяхіму вырасла на 5 яч-к, з лікам сяброў 135 чал.

Але кепска, што ў нас па мясцох яч-кі ня маюць сталага кіраўніцтва і не вядуць ніякай працы сярод сваіх членаў. Уся праца абмяжоўваецца зборам сяброўскіх узносаў, на што трэба зьвярнуць самую сур'ёзную ўвагу.

М. Паляўцоў.

АД КНІЖКІ ЗА ВІНТОЎКУ.

(г. Віцебск, каапэрацыйны тэхнікум).

Сярод усёй грамадзкай працы ў нашым тэхнікуме не апошняе месца займае праца па ваенізацыі студэнцтва.

Арганізавана яч. ТДА - Авіяхіму, якая ў сваіх шэрагах налічвае ў сучасны момант 80 чалавек, ідзе і далейшы рост. Кожны імкнецца быць сябром яч. ТДА-Авіяхіму і дапамагаць узмацненьню абароназдольнасьці нашай краіны.

Наладжана сувязь з падшэфнай чырвонаармейскай часьцю, пры дапамозе якой пачынае працаваць гурток вайсковых ведаў, дзе побач з тэарэтычнымі ведамі будзем вучыцца страляць, каб у кожную хвіліну быць гатовымі ўзяцца за вінтоўку. Будзе таксама працаваць і санітарны гурток; жадаючых займацца ў гэтых гуртках шмат. Кожны камсамолец, кожны беспартыйны павінен уступіць у яч. ТДА-Авіяхіму, займацца ў вайсковых гуртках,—вось пастанова камсамольскіх і грамадзкіх арганізацый нашага тэхнікуму.

А. Зябко.

Пераменнікі сьпяць.

(Зьмітраўскі с.-с., Менскай акр.).

Да першага верасьня ў нашым сельсавеце праца па ваенізацыі ішла, як кажуць, сяк-так, а з першага верасьня амаль што саўсім спынілася. Раней рэгулярна працаваў вайсковы гурток, быў арганізаван і харавы, але цяпер яны сьпяць, а разам з імі сьпіць і ўвесь пераменны склад.

Чым-жа тлумачыцца застой у працы? Ён тлумачыцца двума прычынамі: 1) што наш пераменны склад пасьля лягернага збору нават пальцам аб палец ня стукнуў выканаць тое, чаму іх вучылі ў час лягернага збору і 2) што парткамсамольская арганізацыя мала цікавіцца пытаньнямі ваенізацыі, а прытрымліваецца пункту погляду старай пагаворкі «покуль гром ня загрыміць—мужык не перахрысьціцца». Ахвота-ж да заняткаў у моладзі ёсьць, аб чым сьведчыць той факт, што раней праца ішла здавальняюча. А можа нашы працаўнікі спынілі сваю дзейнасьць таму, што хутка прыедзе камсклад праводзіць дапрызыўную падрыхтоўку? Мусіць гэта і зрабіла ўплыў на іх працаздольнасьць; ня трэба спадзявацца на камсклад і чакаць яго прыезду. Самім пераменьнікам неабходна ўзяцца за справу, а то нам усім прыдзецца чырванець з-за нашага гультайства, сну ды гулянак.

Селькор.

АДПУСКНІК--КІРАЎНІК ВАЕНІЗАЦЫЯЙ.

(В. В.-Крушынаўка, Рагач. р-ну).

Вось ужо болей двух месяцаў існуе пры нашым сельсавеце ячэйка ТДА-Авіяхіму. Галоўную ўвагу ячэйка зьвярнула на выхаваньне сваіх сяброў, каб сябра ячэйкі ня быў толькі актыўным плацельшчыкам ўзносаў, а практычна распаўсюджваў ідэю ваенізацыі сярод насельніцтва.

За гэты час набыта за сродкі ячэйкі невялічкая бібліатэчка, якую чытае ня толькі сябра ячэйкі, а кожны зацікаўлены. Да гэтых часоў праведзены два сходы, на якіх ставіліся даклады аб міжнародным становішчы і аб 10-годзьдзі Кастр. рэвалюцыі, ня лічачы таго, што вядзецца штодзённая чытка артыкулаў у чырв. кутку аб ваенізацыі, якія друкуюцца ў нашых газэтах.

Хутка праца яшчэ шпарчэй пойдзе наперад, бо кіраўніцтва ячэйкай даручаем дэмабілізаванаму чырвонаармейцу, які ахвотна згадзіўся на нашу прапанову. Паогул, распаўсюджваньне вайсковых ведаў пашыраецца, толькі патрэбна ў далейшым матар'яльная дапамога з боку культасьветных установаў.

Сябра ячэйкі.

Сувязь наладжана.

(Школа імя Лібкнехта, Гомельшчына).

Школа шэфствуе над 2-гім эскадронам Белаглінскага Кавпалка.

Вучні дапамагаюць чырвонаармейцам выпускаць насьценную газэту, размалёўваюць лёзунгі і плякаты для ленінскага кутка.

У сваю чаргу падшэфная часьць вызначыла кіраўніка для школьнага вайскова-стралковага гуртка, дала гуртку магчымасьць карыстацца палкавым цірам, вінтоўкамі і інш. для заняткаў.

Сувязь і дружба з Чырвонай арміяй з кожным днём узмацняецца. **Б—ў**

Вывучаем кулямёт і вінтоўку.

(Школа імя Пакроўскага, Гомельшчына)

Праца ў нашым ваенна-стралковым гуртку ў поўным разгары. Нядаўна наладзілі сувязь з аддзелам аховы Зах. чыг., прадстаўнік якой абучае членаў гуртка маршыроўцы. Наладжана сувязь і з пульэскадронам Беларэчанскага кавпалка; гэта дае членам гуртка магчымасьць навучацца вайсковай тэхніцы.

На першых занятках разьбіралі вінтоўку і кулямёт сыстэмы «Манпэ». У часы заняткаў наглядалася поўная дысцыпліна. Вялікую лоўкасьць праявілі нашы вучні ў джыгітоўцы на конях, яны ня ўступалі многім чырвонаармейцам.

П. І—ў.

Служачым АВК трэба падцягнуцца.

Служачыя Менскага акрвыканкому карыстаюцца цірам не сваім, а наркамземаўскім. Праз гэта нельга весьці заняткі з вінтоўкаю больш аднаго разу ў тыдзень.

Падшэфная частка яшчэ толькі распачала паладжваць сувязь дзеля сваіх заняткаў з калектывам акрвыканкому.

Санітарнага гуртка не ўдалося ўтварыць,—усяго жанчын налічваецца—8, і з іх ніводнай жадаючай вучыцца, як трэба дагледаць параненых.

Пагэтаму прызнана за лепшае прыпісаць усе 8 «актывістак» да самастойнай ячэйкі акруговага грашовага аддзелу.

Урэшце, неабходна падкрэсьліць, што для ажыўленьня справы ваенізацыі не хапае ў акрвыканкоме: належнага памяшканьня і сродкаў.

Побач з гэтым вельмі дае сябе адчуваць малая зацікаўленасьць служачых да вайсковае справы.

Трэба падцягнуцца! **М. В.**

ПРАЛЕТАРЫЯТ БЕЛАРУСІ ІДЗЕ Ў КАМПАРТЫЮ.

(Сводка на 15 лістапада).

Вось як пралетарыят БССР адказаў на брахню трацкісцкай апазіцыі аб адносінах рабочай клясы да Ленінскага ЦК УсеКП(б).

Лічбы на 15 лістапада кажуць, што рабочымі пададзены заявы аб уступленьні ў КП(б) Бел.:

Па Гомлі—365, Барысаву—140, Мазыру—111, Віцебску—67, Бабруйску—43, Воршы—76 рабочых, 3 батракі і 18 сельска-гаспадарчых рабочых; у ячэйцы фабрыкі ВСНГБ—7 раб.; у яч-цы Цягі МББ чыгункі—3 рабочыя. Усяго 833 заявы.

Гэтыя лічбы лепш усяго характарызуюць адносіны рабочых да зусім адарваўшайся ад партыі апазіцыі.

Рабочая кляса яшчэ шчыльней згуртуецца вакол бальшавіцкіх шэрагаў камуністычнай партыі.

Вёска сёньня.

Замацаваўшы дасягненьні—наперад да новых.

30 кастрычніка г. г. у былым маёнтку Трылесін, цяпер арцель «Майскі Дзень», адбылася першая сельска-гаспадарчая выстаўка.

Выстаўка мела 5 аддзелаў, яскрава малюючых шпаркі рост як сельскай гаспадаркі, так і сьвядомасьць сельскіх гаспадароў.

Пашырана галіна гаспадаркі ў раёне садоўніцтва. Гадаваньне садовых дрэў было прадстаўлена экспанатамі з пяці паасобных гадавальнікаў, малюючых яго з першых крокаў, г. з. ад зярня, і да годнага к перасадцы ў сад дрэўца.

Тут-жа побач шмат экспанатаў гародніны—капусты розных сартоў, нават і «цьвятная», з аграмаднымі качанамі, цыбулі і г. д. Асабліва шмат карняплодаў. Тут і турнэпс і кармавыя буракі, і кармавая морква розных відаў з ураджайнасьцю—за 1000 пудоў з дзесяціны.

Самы цікавы з паказальнага боку—аддзел паляводзтва. Вось селянін в. Бір, перадавік культурнік, Аўраменка, прадставіў мініятуру-хутар з васьміпалёвым севазваротам і на ёй чарадаваньне культур.

А тут побач селянін-дасьледчык з в. Жавань, Л. Паліўкоў разьмясьціў вынікі сваіх досьледаў: жыта ў натуры па раньняму пару, па жнівеньскаму пару, па лубіну, па зялёнаму ўгнаеньню—заворaная віка, жыта пасьля бульбы, авёс на розных глебах і г. д. Як усё гэта выразна адбіта!

Пра жывёлагадоўны аддзел і казаць няма чаго, бо наш раён у гэтых адносінах перадавы, амаль што першы ў акрузе.

І сялянка са сваімі вырабамі не падгуляла.

Цэлы пакой быў заняты яе вырабамі прасьціраламі абрусамі, ручнікамі, што і лёрд ангельскі пазайдросьціў-бы.

Выстаўка сабрала звыш 500 чалавек, з якіх 25 проц. жанчын. Адчуваўся сьвяточны настрой. На мітынгу, побач з адзначэньнем дасягненьняў, прамоўцы сяляне заяўлялі, што як-бы ні грызьлі кіпцюры расейская згніўшая і сусьветная дагніваючая буржуазея, ім ня здолець новы, моцны расток, сьвядомай, вольнай культурнай вёскі, на былых абшарніцкіх сядзібах, сьвяткуючай перамогу.

Дасягненьні к дзесяцігодзьдзю Кастрычніка аб гэтым сьведчаць.

Х. А.

Трылесін, Дрыбінскага р., Аршанскай акр.

Электрыфікацыя вёскі.

З 1918 па 1921 г. у Чачэрску была электрычнасьць і частковая каналізацыя.

На вуліцах мястэчка і зараз яшчэ ёсьць слупы і частка праводоў. Насельніцтва гаворыць: «Калі-ж гэта зноў аднавіцца». І вось ужо 10 год, а мы ня бачым аднаўленьня, а наадварот, ранейшы валасны выканком, вырыўшы з зямлі трубы вадаправоду, прадаў іх і цяпер у будынку засталіся: студня да 30 саж., насос і бак на 600 вёдраў.

Ідзе па Гомельскай акрузе няма гэткіх даных для аднаўленьня электрыфікацыі, як у Чачэрскім раёне, дзе яшчэ маецца будынак з 2 лёкамабілямі 8 і 4 сіл, які накачвае ваду на 300 двароў.

На аднаўленьне электрыфікацыі насельніцтва абяцае даць райвыканкому частку сродкаў авансам.

Усяго насельніцтва ў Чачэрскім раёне 430 двароў, а разам з селішчамі і сумежнымі вёскамі да 2 з пал. вёрст 965 двароў.

Трэба зьвярнуць увагу на гэты раён.

Новікаў.

Чачэрскі р., Гомельшчына.

Недахваты нізавой каапэрацыі.

У хуткім часе будзе праведзена справаздачна-перавыбарная кампанія каапэрацыі. Наша спажывецкае таварыства арганізавалася яшчэ ў 1918 годзе. Нельга не адзначыць, што таварыства ня мае посьпехаў у галіне павялічэньня гандлёвага звароту, ліку пайшчыкаў, паявога капіталу і г. д., але яшчэ ёсьць і недахваты. Асноўная галіна земляробства насяленьня—ссенажаць, а таму ёсьць рэгулярная патрэба ў зернапрадуктах і наогул таварах першай неабходнасьці. Таварыства не заўсёды здавальняе вострыя патрэбы пайшчыкаў, бо ў нашых каапэрацыйных і дзяржаўных арганізацыях часта адсутнічае адпаведны тавар. Загатоўчай працы таварыства не вядзе, а таму відавочна існуе сталы попыт на муку і збожжа. Адсутнічае сталае кіраўніцтва праўленьня аддзяленьнем у вёсцы Міхалках. Не практыкаваліся інфармацыі прыказчыка на пасяджэньнях праўленьня; пайшчыкі Міхаркаўскага раёну ня прымаюць удзелу ў агульных сходах. Мала аддаецца ўвагі справе ўцягваньня новых пайшчыкаў, кульгае праца па зьбіраньню паявых узносаў. Культасьветная праца зусім не вядзецца, хоць адпаведныя ўмовы для гэтага і існуюць. Сяло Дзятлавічы —досыць культурны цэнтр: там ёсьць партыйная і камсамольская ячэйкі, розныя грамадзкія арганізацыі, нардом і г. д. Для таго, каб наладзіць працу ў гэтай галіне, неабходна мець ініцыятыву. Улетку і нават у пачатку восені наглядалася нерэгулярнае наведваньне прыказчыкамі лавак, але зараз гэты недахват зьнішчан.

Вось тыя недахопы, на якіх Дзятлавіцкае спажывецкае таварыства павінна затрымаць сваю ўвагу.

П. Ч—ны.

Гомельскі раён.

Згубілася школа.

Ня дзівіцеся. Згубіцца можа ня толькі карова ў лесе, але можа згубіцца і школа, самая звычайная, вясковая аднакамплектная школа.

Адзнакі яе: радзілася яна ў в. Жармец, Бярэзінскага р., Менскай акругі, ад нараджэньня мела гадоў з дзесяць.

Была школа, як школа, па зімах вучыліся ў ёй дзеці, а летам пуставала. Скінулі цара, а школа была, прышлі бальшавікі—школа была, а як прышлі палякі—ня стала школы.

Лёс яе—вось які. Настаўніца школы захацела выехаць у людзі, а людзьмі ў нас лічылася даўней сяло Бялічаны, дзе знаходзілася воласьць і іншае начальства. Але жыць бяз школы, г. зн. бяз пэнсіі настаўніца не магла, таму яна рашыла перавезьці з сабой у Бялічаны і школу, ня гледзячы на тое, што там таксама была школа.

Пры нармальных умовах гэткую справу зрабіць ня так лёгка, каб усьлед з настаўніцай вандравала школа, але тое, што ня можа вырашыць сто звычайных галоў—мог зрабіць адным узмахам бізуна адзін камэндант польскага пастарунку.

Трэба сказаць, што камэндант не дарма турбаваўся, бо настаўніца была даволі прыгожай і прывабнай дзяўчынай. Так ці інакш, але школа, г. зн. настаўніца пераехала жыць у Бялічаны, а дзеці, зразумела, засталіся ў Жарамцы, бо ня будуць-жа яны хадзіць у школу за 6—7 вёрст і калець на холадзе ўзімку.

З таго часу прайшло ўжо 7 год. За 7 год нарадзілася шмат дзяцей у Жорамцы, многім з іх пара ў школу, але яе няма, і замест школы яны дуюцца ў „арлянку“ і ў „ачко“.

Жарамчане ўжо даўно шукаюць сваю згубленую школу, але ніяк ня могуць знайсьці яе: адны кажуць, што яе забраў польскі камэндант, калі даў драла з сваім пастарункам, іншыя раяць шукаць яе ў другім месцы. Кожную восень жарамчане выпраўляюць шукаць сваю прапаўшую школу свайго старага грамадзкага дзеяча Яўмена, які роўна па два тыдні цягаецца па начальству, пакуль не падзёр 2 пары лапцей. І гэта паўтараецца рэгулярна штогоду.

Небарака, пачаўшы ад Бярэзінскага РВК, даходзіць да Менску. Усюды Яўмену абяцаюць напісаць, пашукаць, з кім-та пагаварыць, а школы, як ня было, так і няма, а дзеці як хадзілі пустапасам, дык і цяпер ня вучацца.

— А бадай ты скіс!—гаворыць Яўмен,— да якога гэта часу буду я лапці драць. Гэта-ж рады не дасі, пакуль нашу школу да нас вернеш.

Тав. Яўмен, мы з вамі зусім згодны. Пара ўжо спыніць ня толькі дарэмнае вандраваньне Яўмена, але пара даць жарамчанам ясны і пэўны адказ—адчыняць у іх школу ці не.

К. І.

Бярэзінскі раён, Меншчына.

Жыльлёвае будаўніцтва трэба зрабіць больш танным.

Наша жыльлёвая каапэрацыя «Камунар» на гэтых днях закончыла будаўніцтва 32 кватэр у Нова-Барысаве і перадала іх пайшчыкам. Пры кожным доме з 3-х пакояў, кухні, кладоўкі і бэтоннага склепу—ёсьць дрывотнік-хлеў і гародзік, такая кватэра каштуе каля 14-ці руб. у месяц без апалу і асьвятленьня.

Для рабочых з нізкай зарплатай—14 руб. у месяц складае амаль 50 проц. усяго свайго заробку. Гэта вельмі дорага, і маласямейныя рабочыя мусяць здаваць адзін пакой у арэнду, каб сяк-так аплаціць за кватэру.

Такім чынам выходзіць, што, ня гледзячы на ўсе афяры, панесеныя дзяржавай, такія кватэры задорагі для асноўнай масы рабочых.

Чаму гэта так?—Таму, што дорага абыходзіцца само будаўніцтва, але пры нашых умовах жыльлёвая каапэрацыя будзе таньней усіх іншых арганізацый. Апроч таго, у жыльлёвай каапэрацыі каштоўна тое, што тут праводзіцца будаўніцтва пры ўдзеле калектыву рабочых пайшчыкаў, і ў галіне барацьбы з жыльлёвай цеснатой ніхто ня зможа замяніць жыльлёвую каапэрацыю.

Але ў гэтай справе трэба знайсьці шляхі больш таннага будаўніцтва кватэр. Трэба скараціць будаўнічы сэзон, а не расьцягваць крэдыт па кварталах да канца лістапада, як гэта банк зрабіў сёлета, гэта таксама зробіць больш танным будаўніцтва.

Нова-Барысаў. **Волкаў.**

Па шляху да сацыялізма.

ВЯСКОВАЯ СПАЖЫВЕЦКАЯ КААПЭРАЦЫЯ З КОЖНЫМ ГОДАМ БУЙНА РАСЬЦЕ.—У 1927-28 Г. БУДЗЕ КААПЭРАВАНА 51,1 ПРОЦ. АГУЛЬНАГА ЛІКУ СЯЛЯНСКІХ ГАСПАДАРАК.—ЗВАРОТЫ ВЯСКОВАЙ СПАЖЫВЕЦКАЙ КААПЭРАЦ. ПЭРАВЫСІЛІ 100 МІЛЬЁНАЎ РУБЛЁЎ.

Вясковая спажывецкая каапэрацыя з году ў год ня толькі расьце і ўзмацняецца, але і ўсё больш і больш пачынае адыгрываць паважную ролю ў сэнсе калектывізацыі нашае вёскі. Гэта відаць з лічбаў аб стане спажыв. каапэрацыі за апошнія два гады.

Папершае, па ўсёй Беларусі зараз налічваецца 650 спажывецкіх таварыстваў, якія яднаюць 356000 пайшчыкаў, між тым у 1924-25 г. было 634 таварыствы з 190478 пайшчыкамі. Такім чынам, лік каапэраванага насельніцтва з 21,7 за гэтыя гады ўзрос да 40,7 проц. агульнага ліку сялянскіх гаспадарак БССР.

У 1925 годзе ўсе спажывецкія таварыствы вёскі мелі 1523 крамы, і на кожную з іх прыпадала 573 гаспадаркі; зараз налічваецца 1782 крамы; з 463 гаспадаркамі на кожную.

Разам з колькасным ростам спажывецкай каапэрацыі расьце і досыць значна яе фінансавае становішча. Так, на 1 кастрычніка 1925 году паявы капітал дасягаў 287141 руб., а на 1 кастрычніка 1927 году ён вырас да 941400 руб.; звароты за апошні год выліліся ў буйную суму 54.700.000р., і гэта толькі па продажу; а калі возьмем агульны зварот нашай вясковай каапэрацыі, дык ён правышае лічбу ў 100 мільёнаў рублёў.

Апошнія лічбы лепш за ўсё сьведчаць аб тым, наколькі вясковая каапэрацыя абслугоўвае сялянства Беларусі. Праўда, яна яшчэ ня поўнасьцю абхапіла сялянскі рынак, але буйны рост спаж. каапэрацыі, які мы бачым за апошнія тры гады, зьяўляецца залогам таго, што пройдзе яшчэ некалькі год, і мы будзем сьведкамі таго, калі спажывецкая каапэрацыя зусім і назаўсёды выцесьніць з вёскі прыватнага гандляра.

А што гэта будзе іменна так, аб гэтым сьведчаць кантрольныя лічбы Белкаапсаюзу на 1927-28 год.

Папершае, колькасьць каапэраванага сялянства мяркуецца давесьці з 356000 да 447000 пайшчыкаў, і такім чынам, будзе каапэравана 51,1 проц. агульнага ліку сялянскіх гаспадарак.

Падругое, паявы капітал з 941.400 р. будзе даведзены да 1.721.900 руб., пры чым разьмер аплачанага пая будзе даведзен з 2 руб. 64 кап. толькі да 3 руб. 85 кап. Апошняе гаворыць аб тым, што меркаваньні ў галіне росту паявога капіталу можна лічыць рэальнымі.

Разам з тым і агульны зварот па куплі і продажу мяркуецца давесьці да 123 мільёнаў рублёў.

З гэтых лічбаў відаць, што ўжо недалёка час, калі мы зможам сказаць, што наша вёска каапэравана цалкам.

В. З-ў.

Тарфяная гаспадарка БССР.

У апошнія гады, у сувязі са скарачэньнем дравянога апалу, паступова пачынае пашырацца здабываньне торфу. У даваенны час тарфараспрацоўкі слаба праводзіліся ў Беларусі.

У 1913 г. на тарфараспрацоўкі было асыгнавана 6 тысяч руб., а ў 1914 г.—10 тысяч руб. Дынаміку росту здабываньня торфу можна ўбачыць з наступнага: у 1914 г. было здабыта 7000 куб. с. торфу, у 1921 г.—1500 куб. с., а ў 1927 г. ужо было здабыта 42500 куб. сажн.

Рост торфаздабываньня сярод насельніцтва тлумачыцца павялічэньнем тэхнічнага пэрсаналу і павялічэньнем водпуску сродкаў. У 1923-24 г. былі толькі 3 тэхнічныя працаўнікі і адпушчана 500 р., а ў 1926-27 г. тэхнічны пэрсанал складаўся з 55 асоб, а на торфаздабываньне было асыгнавана 91 тыс. руб.

Для навуковага вывучэньня пытаньняў тарфяной справы ў 1926-27 г. было прыступлена да арганізацыі вопытнай тарфяной станцыі, якой у дарэвалюцыйны час ня было ня толькі ў Беларусі, а і ва ўсёй былой Расеі. Сёлета пры Наркамземе былі праведзены 4-хмесячныя курсы дзясятнікаў-інструктароў па распрацоўцы торфу, галоўным чынам, для абслугоўваньня тарфяных т-ваў, якіх зараз у БССР налічваецца да 180.

Разьвіцьцё Белдзяржкіно.

Першае лета НЭП'у, лета 1922 году кладзе аснову кінематаграфіі Беларусі.

Народжаная загадам НК Асьветы Беларусі, управа па справах кінематаграфіі „Кіноарсбел" фактычна распачала кіраваць 3-ма існаваўшымі ў той час у Менску кінотэатрамі: „Чырвоная Зорка", „Інтэрнацыянал" і „Культура" (б. „Модэрн" на Ленінскай вул.). Значна пашарпаныя кіно патрабавалі капітальнага рамонту, фільмаў у той час ня было, працаваць ня было з чым. Распачынаецца шуканьне фільмаў. Попыт выклікае прапанову. Аднекуль з-пад старых прагнілых падлог, з вышак і іншых месц зьяўляюцца падраныя, пакасаваныя істужкі, рэшты старой вытворчасьці, прасякнутыя мяшчанскай, буйнай і дробнабуржуазнай ідэалёгіяй. Зьяўляюцца заўсёды гатовыя на паслугі прыватныя «кіно-пракатчыкі», пакуль дзяржаўныя канторы не пасьпелі яшчэ арганізавацца. Кіно працуе. Зацягваючы выплаты, управа распачынае рамонт кіно «Чырвоная Зорка», і да моманту сканчэньня яго, прыблізна да лістапада, пераходзіць пад загад гарадзкога АПА, дзе ператвараецца ў кіно-ўправу з праватрымаўшымі ў той час на тэрыторыі Беларусі кіно-пракатнымі канторамі. Далей зьявілася магчымасьць набыць больш дарагія і больш выгадныя істужкі, як „Аборт", „Сьцяпан Халтурын", „Багдадзкі вор" і інш.

1-га мая 1925 г. была пакладзена аснова будучым буйным здымкам уласных фільмаў, аснова будучай вытворчасьці.

1-га мая здымалася хроніка майскай урачыстасьці ў Менску, а пасьля гэтага яшчэ шмат падзей з жыцьця Беларусі.

30-га верасьня канец бюджэтнага году. Белдзяржкіно падсумоўвае вынікі 9-цімесячнай працы. Баланс паказвае 42 тысячы чыстага прыбытку, інакш кажучы, даказвае мэтазгоднасьць і жыцьцяздольнасьць іспанныя арганізацыі.

Далейшае разьвіцьцё Белдзяржкіно адбываецца ўжо ўзмоцненым тэмпам. У студзені 1926 г. была ліквідавана апошняя пракатная кантора на тэрыторыі Беларусі, даўшы Белдзяржкіно магчымасьць поўнасьцю выкарыстоўваць нададзенае яму права пракату...

[illegible]

У выніку гэтага дэкрэту, 6-га студзеня 1925 г. аб'ядналіся кіно-ўправа ў Менску і мастацкі аддзел у Віцебску пад імем „Белдзяржкіно".

Так заснавалася культурна-асьветнае прадпрыёмства, якое набудавала сваю працу на гаспадарчым разрахунку і якое распачало ажыцьцяўляць пастаўленыя перад ім задачы. Адсутнасьць зваротных сродкаў затрымлівала ход пачатковага разьвіцьця кіно-справы. Праз некалькі месяцаў наладжваецца самая галоўная галіна дзейнасьці Белдзяржкіно—пракат фільмаў.

У адпаведнасьці з фінансавымі магчымасьцямі набываюцца за 400 рублёў дзьве фільмы—„Сям'я Грыбушыных" і „Як бальшавікі ўзмацняюць уладу рабочых і сялян"—для ўласнага пракату, для „канкурэнцыі" ... „Лясная быль" і „Прасьцітутка"—і адчыненьнем кіно „Культура".

Распачата канцэнтрацыя кіно-тэатраў: далучаны і адрамантаваны кіно-тэатры ў Барысаве і Полацку. Хутка выйдуць з вытворчасьці 4 фільмы: „Гірш Лекерт", «Кастусь Каліноўскі» „Горад кліча" і „Такая наша Беларусь".

Заарандавана і адрамантавана кіно-фабрыка ў Ленінградзе, абсталяваная заграпічнай кіно-апаратурай.

Выпушчава яшчэ 25 кіно-перасовак у вёску.

Дзесяты Кастрычнік застаў Белдзяржкіно на 3-м годзе працы. Палітычны і гаспадарчы твар Белдзяржкіно выявіўся ў належнай меры.

Трохгадовы шлях Белдзяржкіно прайшло вялікімі крокамі.

Мінскер.

Хроніка.

На Асінстроі.

16 лістапада „Белдзяржстрой" здавае закончаныя будынкі Асінстрою і адміністрацыі чыгункі. У сувязі з наступленьнем зімы ўсе цагляныя і бэтонныя работы спыніліся. У двох дамох у Арахове закончаны першыя паверхі і заложаны падмуркі для 3-х мураваных дамоў.

У зімовы час „Белдзяржстрой" будзе вакончваць сталярныя работы для 3-х новазакладзеных дамоў. Адначасова будзе ўсё загатаўляцца неабходныя матэр'ялы для скончаньня ў наступным сэзоне пачатых будаўніцтваў. Разам з тым будуць весьціся работы па будаўніцтву дамамоўных будынкаў.

Праф. Нявдлы ў Менску.

16-га лістапада праф. Нявдлы наведаў ІБК, дзе прысутнічаў на пасяджэньні этнаграфічнай камісіі. На гэтым пасяджэньні быў зачытаны даклад праф. Прывалава з Ленінграду на тэму „Музычныя струманты Беларусі".

Праф. Нявдлы наведаў Беларускі Дзяржаўны Музэй. Асабліва спадабаліся яму аддзелы: этнаграфічны і старадаўнія абразоў.

Праф. Нявдлы вельмі задаволены, што музэй так буйна вырос толькі за 5 год.

Вывучэньне этнаграфіі Беларусі.

У арганізаваных камісіях этнаграфічнай камісіі ІБК на наступны год пастаўлена вывучэньне матэр'ялаў і асабліва быта асаблівасьцяў і народных гульняў Беларусі. Будуць арганізаваны 2 экспэдыцыі: у Магілеўскім уездзе і ў раёне рэк Ушача... Экспэдыцыі будуць вывучаць... розныя гульні...

Этнаграфічная камісія распачынае...

Да гэтага часу ўжо сабрана вялікая колькасьць запісаў...

ВЫДАНЬНЕ ЭТНАГРАФІЧНА-ГАЗБОРНІКА.

У першай палове 1928 году этнаграфічная камісія мяркуе выдаць этнаграфічны зборнік, матэр'ялы для якога ўжо падрыхтаваны...

Апроч таго, мяркуе выдаць... беларускага...

45.000 РУБ. НА СКАНЧЭНЬНЕ ПАБУДОВЫ МОСТУ ПРАЗ СВІСЛАЧ.

У бюджэце Менскага акрвыканкаму на скончэньне пабудовы моста праз р. Свіслач асыгнавана 45.000 руб. ... скончана ў лютым 1928 году.

КОЛЬНІ БАТРАКОЎ У БССР.

Батракоў у БССР зарэгістравана 6-7 проц. ... трактарных ... рамі 12166 чал., ... 50 проц.

З агульнага ліку батракоў ... працаўнікоў ... 8265 чал.

КОЛЬКІ ПАСТУПІЛА СКАРГАЎ У НК РСІ Ў КАСТРЫЧНІКУ.

За кастрычнік ... паступіла 142 скаргі, з якіх разгледжана—64, рэшта—4 у стадыі разгляду.

Большая частка скаргаў ад рабочых (24) і сялян (49) і, галоўным чынам, скардзяцца на РВК, зямельныя, лясныя, судовыя і камунальныя органы.

У рабочы унівэрсытэт прынята 130 чалавек.

У рабочы унівэрсытэт было пададзена шмат заяваў аб прыняцьці. Прынята ў унівэрсытэт 130 чалавек. Заняткі будуць праходзіць 3 разы ў тыдзень—па 4 гадзіны. Пры унівэрсытэце арганізуецца свая лябараторыя.

247 выхаванцаў дзіцячых дамоў вучацца ў сярэдніх і вышэйшых установах.

За апошні год з дзіцячых дамоў БССР паступіла ў прафшколы 134 выхаванцаў, у тэхнікумы—36, на рабфакі—14, у школы вучнёўства—8, у с.-гасп. школы—40 і ў ВУЗ'ы—15 выхаванцаў. Такім чынам, у розныя навучальныя ўстановы паступіла 247 выхаванцаў з дзіцячых дамоў.

3 процанты каапэрацыйных прыбыткаў—на дзіцячыя ясьлі.

Згодна пастановы праўленьня Белкаапсаюзу, усе спажывецкія т-вы павінны адлічваць з прыбыткаў 1927-28 году 3 процанты на арганізацыю дзіцячых ясьляў у 1928 годзе. Гэтае адлічэньне павінна быць зроблена пры разьмеркаваньні прыбыткаў.

Прыём на курсы Цэнтр. Інстытуту Працы.

Распачаўся прыём слухачоў на курсы пры ЦІП. У сьлясарны цэх накіравана 140 чалавек беспрацоўных, сяброў прафсаюзаў і дэмабілізаваных чырвонаармейцаў.

Выстаўку працкалектываў наведала 900 чал.

З 6 па 13 лістапада выстаўку працкалектываў наведала да 900 чалавек. ...

Спажывецкія т-вы—сябры Осоавіяхіму БССР.

Улічваючы важнае значэньне Осоавіяхіму ... т-ваў ... 1 руб.

Перавыбарная кампанія сялянскіх камітэтаў узаемадапамогі.

Згодна пастановы цэнтральнага камітэту ... павінны ... з 20-га лістапада ... 1928 году. Падрыхтоўка ... будзе ...

Падрыхтоўка да вясеньняй пасеўнай кампаніі.

Сыстэмай сельска-гаспадарчых таварыстваў ужо распачата падрыхтоўка да вясеньняй пасеўнай кампаніі. Зараз праходзіць кампанія на загатоўцы насеньня, сельска-гаспадарчых машын і г. д.

Загатавіцелямі, якімі зьяўляюцца Белсельсаюз і Цэнтразямсклад, на крэдытаваньне гэтай кампаніі зроблена заяўка на суму каля 2000000 руб. Гэтыя сродкі Белсельбанк адпускае ў першым і часткай у другім кварталах з такім разрахункам, каб загатоўчую кампанію можна было скончыць да лютага.

Сетка вэтэрынарна-лекавых установаў у БССР.

Сетка вэтэрынарна-лекавых устаноў па аказаньні бясплатнай вэтэрынарнай дапамогі сялянству з кожным годам павялічваецца. Зараз у Беларусі знаходзіцца 113 вэтэрынарна-лекавых вучасткаў. На кожны вэтвучастак прыпадае ў сярэднім 35.000 адзінак жывёлы.

348 чал. паслана на работу за 15 дзён.

З 1 да 15 лістапада Менская Біржа Працы па сэкцыі разумовай працы паслала на работу 139 чал., па сэкцыі вытворчай працы—64 чал. і праз працкалектывы—145 чал., а ўсяго 348 чал., у гэтым ліку—57 дэмабілізаваных чырвонаармейцаў.

Амністыя для вайсковых.

Сёньня пры Менскім папраўчым доме пачне працу пашыраная камісія з удзелам прадстаўніка ад Ваеннага Трыбуналу і пракуратуры. Камісія мае разабраць да 100 спраў вайскоўцаў.

Каналізацыя г. Менску.

Да гэтага часу на вуліцах Менску пракладзены трубы на працягу 2-х кілёмэтраў. Скончэньне каналізацыі распачнецца вясной. Пракладка труб каштавала да 100 тысяч руб.

Будуем новыя заводы.

У Беларусі зараз будуецца шмат новых заводаў: новы цагельны завод у Барысаве, крахмальны завод у Талочыне, маслабойны завод у Віцебску і завод на вырабу ванны ў Воршы.

Праэкт новай швэйнай фабрыкі ў Віцебску.

Прымаючы пад увагу, што збыт швэйнай прадукцыі ў Віцебску забясьпечан, што плянавая дастаўка тэкстылю наладжана і, што вытворчасьць рацыяналізавана, і сабекошт прадукцыі значна зьменшан,- прэзыдыум ВСНХБ прызнаў неабходным зараз-жа прыступіць да падрыхтоўкі праэкту новай швэйнай фабрыкі ў Віцебску.

Вітшвэю запрапанована зламыць гэты праэкт і даць на зацьверджаньне прэзыдыуму ВСНГБ рахунак неабходных сродкаў па зламаньні гэтага праэкту.

Фабрыка будзе праэктавацца з такім разрахункам, каб у адну зьмену ў ёй магло працаваць ня менш 1000 чалавек рабочых

550000 руб. на штучнае ўгнаеньне.

Белсельбанк у гэтым годзе мяркуе адпусьціць для крэдытаваньня сялянства на набыцьцё штучнага ўгнаеньня 550000 р., з якіх па доўгатэрміновым крэдыце—250000 р., а рэшта—па кароткатэрміновым.

Савецкія гаспадаркі—на дапамогу сялянам

Савхозы аказваюць вялікую дапамогу сялянам сельска-гаспадарчымі машынамі і прыладамі, даючы апошнім для карыстаньня бясплатна. У 1927 г. савхозамі было аднушчана для карыстаньня: 2.705 плугоў, 3.127 барон, 1.800 акучнікаў, 663 арфы, 405 сеялак, 300 сячкарняў, 137 касілак і заворана сялянам бясплатна трактарамі 104 дзес.

Юрыдычныя курсы пры НКЮ.

У пачатку сьнежня адбудзецца выпуск судова-сьледчых працаўнікоў на юрыдычных курсах Наркамюсту.

На курсах навучаецца 60 чалавек, з якіх 30 камуністаў і 10 камсамольцаў.

Курсанты будуць разьмяркованы па Беларусі ў якасьці народных судзьдзяў, сьледчых і памоцнікаў акруговых пракурораў.

Мэта курсаў—падняць кваліфікацыю і палітычную падрыхтаванасьць судовых і сьледчых працаўнікоў, дзеля чаго курсанты дасканала вывучалі ленінізм і гісторыю партыі.

Апавяшчэньне.

Дом асьветы.

20 лістапада адбудзецца вечар для сяброў саюзу працасьветы.

Парадак дню:

1. Даклад т. Сабалеўскага: „Уражаньні аб Кастрычнікавых урачыстасьцях у Маскве". 2. Канцэртнае аддзяленьне.

Уваход па распаўсюджаных білетах ЦП па групкомах і месцкомах.

Пачатак роўна а 7 гадз. увечары.

Навука і тэхніка.

Праф. Фохт вывучае мазгі Леніна.

Пасьля сьмерці вялікіх людзей іхныя мазгі звычайна паступаюць у навуковыя ўстановы дзеля падрабязнага дасьледваньня ўнутранага пабудаваньня. Так былі дасьледваны, напрыклад, мазгі Льва Талстога.

Гэтымі днямі прафэсар Фохт у Маскве зрабіў даклад аб выніках вывучэньня мазгоў Леніна.

У мазгох чалавека праф. Фохт адрозьнівае клеткі-зерні і пірамідальныя клеткі. Апошнія значна буйнейшыя за зерні і даюць больш адросткаў да другіх клетак. Праз пірамідальныя клеткі праходзяць усе вышэйшыя праявы духоўнага жыцьця чалавека.

Пры параўнаньні мазгоў Леніна з мазгамі звычайных людзей праф. Фохт знайшоў вялікія асаблівасьці ў пабудаваньні мазгоў Леніна. Пірамідальныя клеткі ў яго былі значна мацнейшыя і злучаючыя валокны паміж імі разьвіты значна больш. Клеткі-зерні таксама значна большыя і выразныя. Гэтым тлумачыцца здольнасьць Леніна хутка разьбірацца ў складаных пытаньнях. Такім пабудаваньнем мазгоў тлумачыцца і геніяльнасьць Леніна.

Цікавая праца Фохта і яго вучняў будзе весьціся і далей.

НОВАЕ Ў БАРАЦЬБЕ З СЫФІЛІСАМ.

Аўстрыйскі вучоны праф. Мільлер адшукаў новы спосаб дасьледваньня крыві дзеля распазнаваньня сыфілісу. Гэты спосаб дае больш дакладныя вынікі, чымся Васэрманаўская рэакцыя. Рэакцыя Васэрмана выяўляе пры дасьледваньні толькі слабыя пушынкі, тады, як па спосабу Мільлера выяўляюцца выразныя згусткі. Хвароба сыфілісу была выяўлена па спосабу Мільлера ў 15 такіх выпадках, у якіх Васэрманаўская рэакцыя яе не знайшла.

УСЫПЛЯЮЧЫЯ КУЛІ.

У Амэрыцы надумалі дзеля паляваньня спэцыяльныя ўсыпляючыя кулі для стральбаў. Мэта іх—ня даць уцячы зьвяру або птушцы нават пры самым лёгкім параненьні.

Куля мае ампулку, напоўненую ўсыпляючай жыжкай, са шпрыцам. Калі куля пападае ў жывёліну, жыжка з ампулкі аўтаматычна выцякае ў рану, і жывёліна ў момант засыпае.

Такія кулі маюць асаблівае значэньне для навуковых экспэдыцый па вывучэньню жывёлы.

РАДЫЁПРЫЁМНІК У БУТЭЛЬЦЫ.

Многія заможныя радыё-аматары робяць самыя розпастайныя радыёпрыёмнікі, якія зьдзіўляюць ня толькі сваёй велічынёй, але і формай. Напрыклад, рабіліся прыёмнікі, якія зьмяшчаюцца ў ручцы парасона або кійка, у абсацы пад чаравікам, у скрыпцы ад запалак і г. д.

Зараз адзін радыё-аматар сканструяваў радыёпрыёмнік у звычайнай бутэльцы ад віна. Ён зрабіў свой апарат не разразаючы бутэлькі, працуючы праз рыльца цяжкімі шчыпчыкамі і кручкамі.

Музэй мовы і літаратуры пры школе.

Праца па зьбіраньню і арганізацыі музэю мовы і літаратуры павінна мець сыстэму і пэўную ідэю ў клясыфікацыі. Канчатковым вынікам працы, г. зн. у ідэале мае атрымацца музэй як навуковае прадпрыёмства, якое было-б літаратурнай лябараторыяй школы і разам кругабежнай ці сталай выстаўкай. Каталёг музэю будзе ня толькі даведачнікам па музэю, але і наогул па літаратуры. Праца выкладчыка літаратуры, якая зараз у лепшым выпадку грунтуецца на прапрацоўцы тэксту твораў, непараўнальна пашырыцца, паглыбіцца і атрымае новы сэнс.

Зьмест музэю можа быць надзвычайна раснастайны і таму дае поўную магчымасьць самадзейнасьці вялікаму ліку вучняў з самымі рознымі нахіламі. У першую чаргу ў музэй павінны быць сабраны моўныя і літаратурныя матэр'ялы свайго краю: біяграфіі, партрэты, фатаграфіі, успаміны і інш. аб мясцовых пісьменьніках; іх аўтографы, рукапісы, выданьні, выразкі з газэт; рэцэнзіі і крытычныя агляды на іх творы і г. д.

Тое-ж павінна быць згуртавана і аб пісьменьніках выхадцах з Беларусі, а таксама аб пісьменьніках іншых краёў, якія што-колечы пісалі адносна Беларусі. У другую чаргу павінна быць прадстаўлена беларуская літаратура. Тутака ўжо нават лягчэй будзе даць графікі, картаграмы, дыяграмы і маляўнічыя, скульптурныя і іншыя экспанаты, зьвязаныя з паэтамі ці іх творамі.

Далей трэба паказаць гісторыю мясцовага тэатру і цэнтральнага, гісторыю мясцовага друку і бібліяграфію беларускай мовы і літаратуры. Урэшце, сталы музэй ня ўхіліцца ад ілюстрацыі славянскіх і заходня-эўрапейскіх літаратур. Зразумела само сабою, што музэй будзе экспанаваць мясцовы фольклёр, запісы мясцовай мовы, свой рукапісны часопіс, творы вучняў і г. д.

Працаўнікамі-тварцамі музэю павінны быць усе вучні, авангард—краязнаўчы ці літаратурны гурток. Кіраўнік-арганізатар працы вучняў—настаўнік. Калі няма сталага памяшканьня, дык экспанаты могуць захавацца ў шафах і выстаўляцца на асобных выстаўках агулам ці па аддзелах раз ці некалькі раз у год.

М. І. КАСЬПЯРОВІЧ.

СУД.

ЗАБОЙСТВА БАЦЬКІ.

Грамадзянін хутару Засьцежкі, Заслаўскага раёну, Іван Чабатар, мае добрую гаспадарку, на якой ён жыў з двума недарослымі сынамі—Уладзімірам і Пятром.

З часам Іван Чабатар аўдавеў, але, ня гледзячы на гэта, паранейшаму моцна працаваў і гадаваў сыноў, спадзяючыся на старасьць мець апору.

Сыны Уладзімір і Пётра—падрасталі, слухалі бацьку і заўсёды былі з ім у згодзе.

Калі Уладзімір вырас, Чабатар ажаніў яго, і з таго часу ціхае жыцьцё Івана парушылася. Жонка Уладзіміра Ева часта спрачалася з старым Іванам, лаяла яго і падбухторвала Уладзіміра хутчэй дзяліцца.

— Навошта нам працаваць на старога чорта?—казала Ева свайму мужу Уладзіміру. Мы не павінны выглядаць з яго рук. Ты сам можаш быць гаспадаром і кіраваць гаспадаркай.

Хоць Уладзімір і кахаў бацьку, але жонка ўзяла яго ў свае лапы, і ён схіліўся ў яе бок. Ён зажадаў быць самастойным гаспадаром і разам з жонкай яшчэ горш прыціснулі старога Івана. Уладзімір і Ева патрабавалі падзелу маемасьці, але стары Іван ні за што не згаджаўся на гэта, кажучы, што нельга драбіць гаспадарку.

Некалькі разоў Уладзімір і Ева звярталіся ў сельсавет з заявай, каб разьдзяліць маемасьць і зямлю з бацькам, але сельсавет ім адмовіў, растлумачыўшы, што 8 дзесяцін дзяліць на дзьве гаспадаркі нельга.

Атрымаўшы такі адказ, Ева і Уладзімір пачалі рыхтаваць плян, як зусім пазбавіцца бацькі.

— Забіць бацьку,- сказала Ева Уладзіміру,—тады будзе ўсё наша, і ня трэба будзе ніякага падзелу, а каб схаваць сьляды злачынства, падчыніць у хаце куфры, тады ўсе падумаюць, што бацьку абрабавалі і забілі.

11 ліпеня 1926 году малодшы сын Івана Чабатара—Пётра, з повады сьвята, пайшоў з раніцы гуляць на вёску. На хутары, дзе жылі Чабатары, стала ціха. Пасьнедаўшы, Іван Чабатар лёг адпачнуць, а сын Уладзімір з жонкай Евай у гэты час накінуліся на соннага Івана, задралі яму кашулю на галаву, а пасьля палкамі забілі. Паадчыняўшы куфры, дзьверы, яны пайшлі ў госьці.

Менскі акруговы суд прыгаварыў Уладзіміра і Еву Чабатароў на восем год зьняволеньня кожнага з суровым адмежаваньнем, але прымаючы пад увагу першую судзімасьць Евы Чабатар, яе цемнату і няпісьменнасьць суд скараціў ёй кару да 3-х год.

Д. Кастроў.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

Эканамічная хроніка.

У лістападзе будзе закуплена прамтавараў на 1,348.000 руб.

Апэрацыйны плян Белкаапсаюзу на лістапад месяц па закупцы складаецца ў суме 1.348 тысяч руб., прычым 728.800 р. прыпадае на Менскае аддзяленьне БКС для забесьпячэньня таварамі вясковай спажывецкай каапэрацыі, а рэшта—для Слуцкага і Барысаўскага аддзяленьняў.

У 1-м кварт. г. г. будзе завезена 500.000 п. газы.

Праўленьне „Нафтасындыката" прызначыла да завозу ў БССР у 1-м квартале бягучага году да 500.000 пудоў газы.

Колькі будзе адгружана ў лістападзе скураных тавараў.

Скурасындыкат намеціў адгрузіць у лістападзе сваёй Менскай канторы 100 тон падашвы, 19 тон палувалу, 100 тыс. футаў хрому, 90 тыс. фут. шэўрэту, 3 тыс. фут. шаўро, 2 тыс. пар выцяжак, 5 тыс. пар халяваў, 10 тон падклейкі і інш.

Рэалізацыя беларускага шпігінару.

Да апошняга часу Ўправа Дзярж. Гандлю падпісала дагавор з „Рэзінотрэстом" на пастаўку 425 тон і з «Гомзой»—на 200 тон белага рэторткага шпігінару па цане 488 руб. за тону.

Разьмеркаваньне канцэнтраваных кармоў.

У 1927-28 г. Белсельсаюз у плянавым парадку атрымаў 390 тыс. пуд. макухі і 600 тыс. пуд. пшонных вотрубей. Гэтыя прадукты па акругах будуць разьмеркаваны наступным чынам: Бабруйскай—50 тыс. пуд. макухі і 55 тыс. пуд. вотрубей, Віцебскай -80 тыс. пуд. макухі і 145 тыс. пуд. вотрубей, Гомельскай—30 тыс. пуд. макухі і 70 тыс. пуд. вотрубей, Менскай—80 тыс. пуд. макухі і 110 тыс. пуд. вотрубей, Магілеўскай—90 тыс. пуд. макухі і 100 тыс. пуд. вотрубей, Мазырскай—10 тысяч пуд. макухі і 30 тыс. пуд. вотрубей, Аршанскай—30 тыс пуд. макухі і 60 тыс. пуд. вотрубей і Полацкай—20 тыс. пуд. макухі і 30 тыс. пуд. вотрубей.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА 1928 ГОД

на вялікую беларускую часопісь літаратуры, палітыкі, эканомікі, гісторыі

СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ | „ПОЛЫМЯ" | СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ

пад рэдакцыяй: З. ЖЫЛУНОВІЧА (адказны рэдактар), М. ЗАРЭЦКАГА і Я. ЛІМАНОЎСКАГА.

У ЧАСОПІСІ ПРЫМАЮЦЬ УДЗЕЛ САМЫЯ ВЫДАТНЫЯ БЕЛАРУСКІЯ ЛІТАРАТУРНЫЯ І НАВУКОВЫЯ СІЛЫ.

У наступным 1928 годзе ў склад супрацоўнікаў „ПОЛЫМЯ" уваходзяць:

АДАМОВІЧ Я. (Масква), АЛЕКСАНДРОВІЧ А., БАЙКОЎ М., БАЛІЦКІ А., БАНДАРЫНА З. (Сібір), БАРАШКА І., БІЛЕЦКІ А. праф. (Харкаў), БЫВАЕЎСКІ Н. (Ленінград). БЫХАЎСКІ Б., БУЗУК П. праф., БОНЧ-АСМАЛОЎСКІ А., (Масква), БАРЫЧЭЎСКІ Е., праф., БАРЫСЁНАК С. (Кіеў), БЭХЭР І. (Бэрлін). ВАСІЛЕЎСКІ Д., ВОЛЬНЫ А., ВОЛЬФСОН С. праф., ВЕЙСКОПФ Ф. (Чэха-Славакія), ВАНЧУРА (Чэха-Славакія), ГАРТНЫ Ц. (Жылуновіч З.), ГАРАБУРДА К., ГАРЭЦКІ Г., ГРАМЫКА М., ГУРЛО А., ГРЭДЫНГЕР М., праф., ГЕРЧЫКАЎ І., ГЛЫБОЦКІ Т., ГОРА (Чэха-Славакія), ДАРКЕВІЧ П., ДРЭЙЗІН Ю., ДЗЯРЖЫНСКІ Ў., ДРУЖЧЫЦ В. праф., ДУДАР А., ЖАРСКІ П., ЖАРЫНАЎ З. праф., ЖЫЛКА У., ЗАМОЦІН І. праф., ЗАРЭЦКІ М., ЗІМЁНКА А., ІВАШЫН Я., ІГНАТОЎСКІ Ўс. праф., ІМШЭНЬНІК Ф., КАРКАІН М., КАЛІНОЎСКІ Ў., КАГАН А, КАПЛАН Н., КІШЕЛЬ Я., КОЛАС Я (Тарас Гушча), КУПАЛА Янка, КНОРЫН В., КАСЬПЯРОВІЧ М., КАВАЛЬ Г., КЛЯШТОРНЫ Т., КІШ П. (Бэрлін), ЛЁСІК Яз., ЛІМАНОЎСКІ Я., ЛЯВОННЫ Ю., ЛАСТОЎСКІ В., ЛЯСК Б., (Бэрлін), ЛЕЙЦЕН А., (Латвія), МАРАКОЎ В., МАРУК Я., МОРКАЎКА Р., МУРАШКА Р., МЯЛЕШКА, М., НЕКРАШЭВІЧ С., НЁМАНСКІ Я. (Пятровіч), НІКАНОВІЧ М., ОКІНШЕВІЧ А. (Кіеў), ПАДАБЕД Я., ПІЧЭТА Ў., праф., ПФЛЯЎБАЎМ Е., ПІОТУХОВІЧ М. праф. ПРЫШЧЭПАЎ З., ПАНКЕВІЧ П., ПОЛЬ Г. (Бэрлін), РАСІН А., РУТКОЎСКІ Е., СЯНКЕВІЧ А., ТРУС П. ФРУЧЫК Ю., (Чэха-Славакія) ХАРЭВІЧ А., ЦЬВЯТКОЎ А., ЧАРОТ М., ЧОРНЫ КУЗЬМА., ЧАРНУШЭВІЧ Н, ШАТЭРНІК М., ШЫШІЛА ІВ., ШЛЮБСКІ А., ШЧАКАЦІХІН М. і інш.

ЧАСОПІСЬ „ПОЛЫМЯ" ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ПАЎТАРА МЕСЯЦЫ

(8 кніжак на год) РАЗЬМЕРАМ КОЖНЫ НУМАР 12-14 ДРУКАВАНЫХ АРКУШАЎ.

З ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ 1928 ГОДУ НАМЕЧАНА ДА ДРУКУ ПРОЗА:

Я. НЁМАНСКАГА—„На рубяжы сталецьця", раман; І. Бэхэра—„(CHCl CH 3: As Lewisit) (Адзіная справядлівая вайна) раман, забаронены да друку ў Нямеччыне. Цішні Гартнага—„Крыжавыя дарогі" (3-я частка рамана „Сокі цаліны"; Тараса Гушчы—«У палескай глушы». (У глыбі Палесься) 3-я частка, аповесьць. Я. Ліманоўскага—„Над абрывам", аповесьць; В. Каваля—«Палын», аповесьць і цэлы шэраг іншых апавяданьняў розных аўтараў.

П А Э З І Я: Якуба Коласа—«На шляхох волі», паэма; Т. Кляшторнага—„Сьветы" паэма; Андр. Александровіча—«Цені на сонцы», паэма; А. Дудара—„Байкал", паэма.

В Е Р Ш Ы: Янкі Купалы, І. Бэхэра, В. Маракова, М. Грамыкі і інш.

Апрача зьмешчаных матэр'ялаў па літаратуры, палітыцы, эканоміцы, гісторыі, „ПОЛЫМЯ" на сваіх старонках дае багаты кнігапіс, поўную хроніку культурнага жыцьця СССР і заходня-эўрапейскіх краін.

Гадавыя падпішчыкі на „ПОЛЫМЯ" на 1928 г., якія да 15 лютага прышлюць грошы, атрымоўваюць на выбару бясплатна літаратурны дадатак, адзін камплект „ПОЛЫМЯ" або „МАЛАДНЯКА" за 1926 г. ці 1927 г., альбо замест камплектаў „ПОЛЫМЯ" ці „МАЛАДНЯКА" чатыры кніжкі на беларускай мове: Ем. Яраслаўскага—Жыцьцё і праца Леніна; А. Каган—Нацыянальны вызваленчы рух на Ўсходзе, Кержанцава—З гісторыі РКП(б);

Зборнік „Заходняя Беларусь".

ПАЎГАДАВЫЯ ПАДПІШЧЫКІ АТРЫМОЎВАЮЦЬ У ДАДАТАК НАСЬЦЕННЫ КАЛЯНДАР НА 1928 ГОД І ДЗЬВЕ З ПАМЯНЁНЫХ ВЫШЭЙ КНІЖАК.

ПАДПІСНАЯ ЦАНА: на год—10 р., на 6 м-цаў—5 р., на 3 м-цы—2 р. 50 к.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часоп. «ПОЛЫМЯ» (Менск, Савецкая, 63); у Цэнтральнай кнігарні Белар. Дзяржаўнага Выдавецтва (Менск, вугал Ленінскай і Савецкай); ва ўсіх акруговых аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва; ва ўсіх паштовых аддзяленьнях і ў канторы падпіскі на газэты «Правда» і «Известия» (Менск, Сав. 61).

ТЭАТР-КІНО.

БЕЛАРУСКІ ДРУГІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.
Пятніца, 18 лістапада.
„СОН У ЛЕТНЮЮ НОЧ", камэдыя у 3-х дзеях.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА»
З 15-га лістапада
„ЯД" Па п'есе Луначарскага. Сац.-бытавая драма ў 7-х часткі.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".
З аўторка, 15 лістапада
Вялікая мастацкая пастаноўка
„Катерина Измайлова" драма у 7 частках.
АНОНС Бліжэйшы рэпэртуар—2 сусьветныя баявікі: „Человек и ливрея" і „Парижанка".

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».
На гэтым тыдні Менск убачыць яшчэ раз
„ПОЭТ І ЦАР".

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ".
Выдатная фільма ў 10-х частках.
„ДВЕ СИРОТКИ".
У гал. ролях - Ліліан і Доротэй Гіш.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Вучотна-конская кніжка № 3295 па 3-му вайскова-конскаму вуч. Менакругі на імя Сантаровіча П. Ф., кв. № 77.

— Сяброўская кніжка Рыера І. Б., выд. саюзам дрэваапрацаўнікоў, кв. № 78.

— Лекавая кніжка Пяткевіча, выд. менакрстрахкасай, кв. № 79.

— Сяброўская кніжка № 2136 Балло О. В., выд. саюзам працасьветы, кв. № 80.

— Каапэрац. кніжка Татарынчыка К. І., выд. МЦРК, кв. № 81.

— Каапэрац. кніжка Якімовіча А. Л., выд. МЦРК, кв. № 82.

— Асабовая кніжка Падацкага Л. С., выд. Бердзінскім акрваенкамат, кв. № 83.

— Кніжка дапрызыўніка Авечкіна В. Ф., выд. Барысаўск. ваенкамат.

— Сяброўскі білет Целегі Д., выд. Барысаўск. райаадз. саюза будаўнікоў.

— Каапэрац. кніжка № 282 Гурэвіч К. А., выд. Барысаўск. ЦРК.

— Лекавая кніжка Фрыдман Г. Ш., выд. Барысаўск. страхкасай.

— Сяброўская кніжка № 211294 Ліўшыца М. Ш., выд. Барысаўскім саюзам гарбарнікаў.

— Каапэрац. кніжка № 5022 Ліпніцкага П. П., выд. Барысаўск. ЦРК.

— Лекавая кніжка Райкевіч Г. І., выд. Барысаўск. страхкасай.

— Каапэрац. кніжка № 3871 Чыкілеўскага І. Г., выд. Барысаўск. ЦРК.

— Сяброўскі білет № 490, выд. Барыс саюзам саўгандальслужачых, 2) пасьведчаньне аб скончэньні беларуск. курсаў за № 4477, выд. Барысаўск. нацкаміс. па імя Карнюшка О. В.

— Конская кніжка Ржэўскага В. В., выд. Зачысцкім ВВК.

— Партбілет, выд. Барысаўск. акружком КПБ 2) камсамольскі білет, выд. Барысаўск. акружком ЛКСМБ на імя Клебанава М. Л.

— Лекавая кніжка Баршая Э. Г., выд. Барысаўскай страхкасай.

— Сяброўская кніжка № 3021 Багамолава В. С., выд. саюзам саўгандальслуж., кв. № 110.

— Сяброўская кніжка Невяроўскага П. С., выд. саюзам будаўнікоў, кв. № 91.

— Асабовая кніжка Гурбана І. І. гр-на в. Гушчына Узьдзенск. раёну кв. № 92.

— Конская карт. Тоўсьціка Л., выд. Чэрвенскім РВК кв. № 93.

— Сяброўская кніжка № 7355 Грыбко Ф. П., выд. саюзам саўгандальс. кв. № 94.

— Мэтрычн. даведка № 14322 Барбарчыка М. Д, выд. Узьдзенскім РВК кв. № 95.

— Асабовая кніжка Матусова Г. Г., выд. Менакрваенкамат, кв. № 96.

— Лекавая кніжка Дрэйцера, выд. Менакрстрахкасай, кв. № 97.

— Сяброўская кніжка № 9906. Дабруцкага Ф. А., выд. Тульскім губадзь, знайшлася лічыць маючаю моц, кв. № 104.

Галоўлітбел № 2468. 1 Дзяржаўная друкарня.